

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีระบบ มาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐและเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำมาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐลดลง ประชาชน และชาวต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยพะเยา จึงได้จัดทำรายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร โดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานในการป้องกันการทุจริต พร้อมทั้งเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการและยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว เนื่องจากมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสม และสมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหาย ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้ จะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

กองแผนงาน

งานสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงและความโปร่งใส

มหาวิทยาลัยพะเยา

คณะผู้รวบรวมและเรียบเรียง

เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2569

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1	
◆ ความเป็นมา	3
ส่วนที่ 2	
◆ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยาม การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ท.	13
ส่วนที่ 3	
◆ นิยามการประเมินความเสี่ยงและรายงานผลการประเมินความเสี่ยงตามแบบฟอร์มของมหาวิทยาลัยพะเยา	25
ส่วนที่ 4	
◆ กระบวนการบริหารความเสี่ยงและกรอบการระบุและประเมินความเสี่ยงประจำปีของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยพะเยา	32
ส่วนที่ 5	
◆ (สรุป) รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตระดับมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	36
◆ รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานฯ ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	37
◆ รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานฯ ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ	38
◆ รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานฯ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	48
◆ รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานฯ ด้านการบริหารงานบุคคล	53
ส่วนที่ 6	
◆ เอกสารอ้างอิง	58

ส่วนที่ 1 ความเป็นมา

(ข้อมูลจากคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ; กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. และการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568 สำนักงาน ป.ป.ช.)

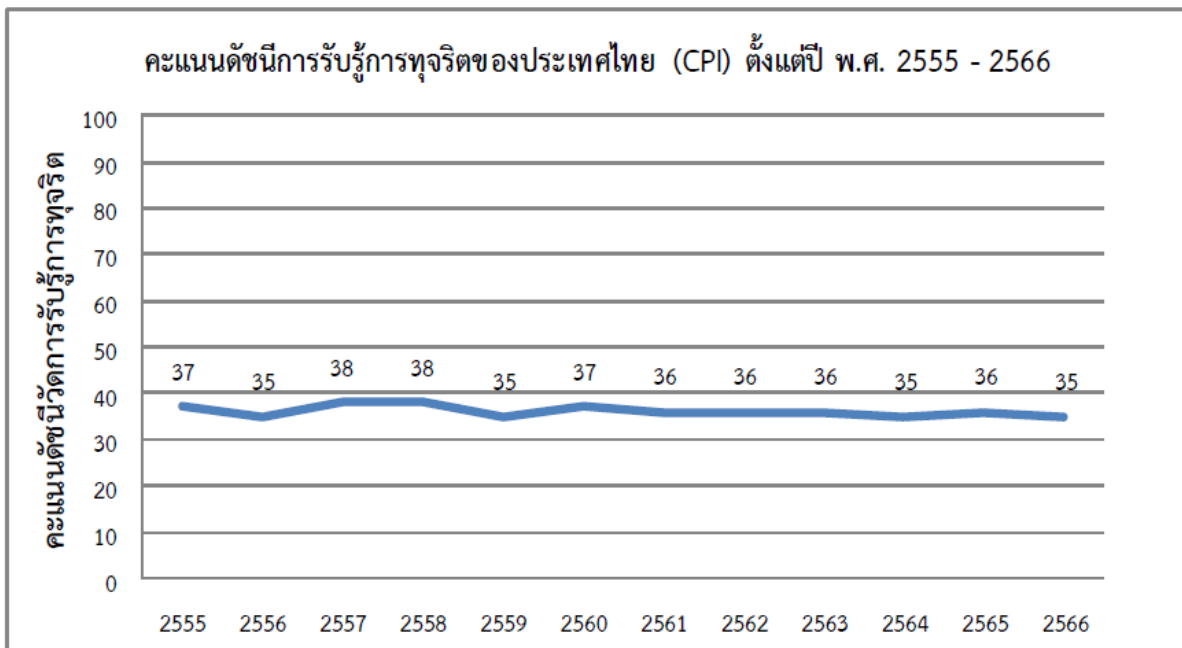
สินบน (Bribe) เป็นหนึ่งในรูปแบบของการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และนับวันรูปแบบของสินบนก็ยิ่งมีความซับซ้อน ยากแก่การถูกตรวจสอบมากขึ้นและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคมที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมของประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และด้านการเมืองที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของประเทศ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 - 2580) มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน โดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงาน เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการกระทำที่อาจทำให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การทุจริตจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กรต่อไป

การทุจริตเป็นพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่เบี่ยงเบนไปจากปทัสฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อตอบสนองเป้าหมายส่วนตัวเป็นสำคัญ การทุจริตในภาครัฐเป็นปัญหาร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งของสังคมไทย ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รูปแบบการทุจริต ในภาครัฐมีการกระจายตัว และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอยู่ในทุกระดับ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย จนถึงการขับเคลื่อนสู่ระดับปฏิบัติ ประกอบกับองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2567 โดยในครั้งนี้มีประเทศที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ โดยจากจำนวนประเทศ 180 ประเทศทั่วโลก ดำเนินการสำรวจโดยอาศัยการประเมิน

จาก ๑๓ แหล่งดัชนี ปรากฏว่า 2 ใน 3 ของประเทศที่ได้รับการประเมินมีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ 43 คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุด คือ Denmark มีคะแนน 90 คะแนน, รองลงมา Finland (87), New Zealand (85), Norway (84), Singapore (83), Sweden และ Switzerland (82), Netherlands (79), Germany (78) และ Luxembourg (78) ทั้งหมดนี้เป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดใน 10 อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ South Sudan (13), Syria (13), Venezuela (13) และ Somalia (11)

1. สำหรับประเทศไทย ได้รับคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2566 ที่ 35 คะแนน โดยอยู่ในลำดับที่ 108 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ ซึ่งได้รับคะแนนลดลง จากปี พ.ศ. 2565 โดยได้รับคะแนน 36 คะแนน อยู่ในลำดับที่ 101

2. ผลคะแนนจากแต่ละแหล่งดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี พ.ศ. 2566

ในปีนี้อองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ใช้แหล่งการประเมิน 13 แหล่งการประเมิน และสำหรับการประเมินคะแนนของประเทศไทย มีการประเมินเป็น 9 แหล่งการประเมิน ดังนี้

1. World Economic Forum Executive Opinion Survey 2023 : WEF
2. IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey 2023 : IMD
3. The PRS Group International Country Risk Guide 2023 : PRS
4. Global Insight Country Risks Ratings 2022 : GI
5. Bertelsmann Stiftung Transformation Index 2024 : BF(TI)
6. World Justice Project Rule of Law Index 2023 : WJP
7. Economist Intelligence Unit Country Risk Service 2023 : EIU
8. Political and Economic Risk Consultancy 2023 : PERC
9. Varieties of Democracy Project 2023 : V-DEM

ทั้งนี้ ไม่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงข้อคำถามของแต่ละแหล่งข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งประเทศไทยได้รับคะแนนในแต่ละแหล่งการประเมินที่ผ่านมา ปรากฏตามตารางเปรียบเทียบผลอันดับคะแนนของประเทศไทยย้อนหลัง 5 ปี ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบผลคะแนนของประเทศไทยปัจจุบันกับย้อนหลัง ๕ ปี

ความเปลี่ยนแปลง	แหล่งข้อมูล	คะแนน						กลุ่มเป้าหมาย
		๒๐๑๘/๒๕๖๑	๒๐๑๙/๒๕๖๒	๒๐๒๐/๒๕๖๓	๒๐๒๑/๒๕๖๔	๒๐๒๒/๒๕๖๕	๒๐๒๓/๒๕๖๖	
เพิ่มขึ้น (+๒) 	Political and Economic Risk Consultancy : PERC คุณให้คะแนนการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณอาศัย/ทำงานอยู่เท่าใด	๓๗	๓๘	๓๘	๓๖	๓๕	๓๗	นักธุรกิจที่อาศัยทั้งในและนอกประเทศ
เท่าเดิม 	IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey : IMD การให้สินบนและการทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่หรือไม่	๔๑	๔๕	๔๑	๓๙	๔๓	๔๓	นักธุรกิจทั่วโลก ๖,๕๐๐ คน
เท่าเดิม 	Global Insight Country Risks Ratings:GI ความเสี่ยงที่บุคคลและบริษัทต้องเผชิญในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่กระบวนการอนุมัติอนุญาตในการนำเข้าส่งออก และการจัดการเอกสารอื่น ๆ กับภาครัฐ	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	ผู้เชี่ยวชาญในประเทศมากกว่า ๑๐๐ คน

ความเปลี่ยนแปลง	แหล่งข้อมูล	คะแนน						กลุ่มเป้าหมาย
		๒๐๑๘/๒๕๖๑	๒๐๑๙/๒๕๖๒	๒๐๒๐/๒๕๖๓	๒๐๒๑/๒๕๖๔	๒๐๒๒/๒๕๖๕	๒๐๒๓/๒๕๖๖	
เท่าเดิม	The PRS Group International Country Risk Guide : PRS การทุจริตทางการเงิน โดยอาจเป็นการ จ่ายเงินพิเศษและสินบนเพื่อแลกกับใบ อนุมัติอนุญาตนำเข้าส่งออก การ แลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี การได้รับการคุ้มครองจากตำรวจ หรือ การได้รับการพิจารณาการกู้ยืมเงินเชื่อ	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	นักวิเคราะห์ ของ ICRG (International Country Risk Guide) เป็น ผู้สำรวจ มากกว่า ๑๔๐ ประเทศ
เท่าเดิม	Economist Intelligence Unit Country Risk Service : EIU - ความชัดเจนโปร่งใสในการจัดสรรและ ใช้งบประมาณของภาครัฐ - รัฐมนตรี นักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ ใช้งบประมาณของรัฐอย่างไม่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือไม่ - เมืองคอร์รัปชั่นตรวจสอบ จัดการ งบประมาณภาครัฐหรือไม่ - มีฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจอิสระในการ จัดการรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำ ผิดหรือไม่	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	ผู้เชี่ยวชาญ ชาวจีนด้าน เศรษฐกิจ และ สังคม
เท่าเดิม	Varieties of Democracy Project : V-DEM การทุจริตของฝ่ายการเมืองขยายวงกว้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด	๒๑	๒๐	๒๐	๒๖	๒๖	๒๖	นักวิชาการ ด้าน รัฐศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์

ความเปลี่ยนแปลง	แหล่งข้อมูล	คะแนน						กลุ่มเป้าหมาย
		๒๐๑๘/๒๕๖๑	๒๐๑๙/๒๕๖๒	๒๐๒๐/๒๕๖๓	๒๐๒๑/๒๕๖๔	๒๐๒๒/๒๕๖๕	๒๐๒๓/๒๕๖๖	
ลดลง (-๙) 	World Economic Forum Executive Opinion Survey : WEF โดยปกติในประเทศของท่าน ภาคเอกชนจะต้องจ่ายสินบนในการยกเว้นการขึ้นเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มธุรกิจนำเข้าส่งออก การให้บริการสาธารณูปโภค การชำระภาษีประจำปี การจดสัญญาและใบอนุญาตต่าง ๆ การตัดสินใจของฝ่ายตุลาการ มากน้อยเพียงใด	๔๒	๔๓	๔๓	๔๒	๔๕	๓๖	เครือข่ายสถาบันชั้นนำในกลุ่มธุรกิจมากกว่า ๑๖๐ สถาบัน
ลดลง (-๕) 	Bertelsmann Stiftung Transformation Index : BF(TI) - เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิดถูกลงโทษอย่างไร - รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างไร	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๓	ผู้เชี่ยวชาญ ๒ คน/ประเทศ
ลดลง (-๑) 	World Justice Project Rule of Law Index : WJP เจ้าหน้าที่รัฐ (หมายถึง ๑. ฝ่ายบริหาร ๒. ฝ่ายตุลาการ ๓. ตำรวจและทหาร ๔. ฝ่ายนิติบัญญัติ) ใช้ทรัพยากรและอำนาจหน้าที่ของรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่อย่างไร	๔๐	๓๘	๓๘	๓๕	๓๔	๓๓	ผู้เชี่ยวชาญในประเทศ
ลดลง 	<u>สรุป</u> ระดับคะแนน/ ประเทศไทยอยู่อันดับที่เทียบกับจำนวนประเทศทั้งหมด	๓๖/ ๙๙ จาก ๑๘๐	๓๖/ ๑๐๑ จาก ๑๘๐	๓๖/ ๑๐๕ จาก ๑๘๐	๓๕/ ๑๑๐ จาก ๑๘๐	๓๖/ ๑๐๑ จาก ๑๘๐	๓๕/ ๑๐๘ จาก ๑๘๐	

3. ผลคะแนนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีผลคะแนน 35 คะแนน อยู่ในลำดับที่ 108 โดยประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับประเทศไทย มีจำนวน 6 ประเทศ คือ Bosnia and Herzegovina, Dominican Republic, Egypt, Nepal, Panama, Sierra Leone ขณะที่ในปี พ.ศ. 2565 มีประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับประเทศไทย จำนวน 8 ประเทศ คือ Albania, Ecuador, Kazakhstan, Panama, Peru, Serbia, Sri Lanka และ Turkey

ทั้งนี้ มีประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น จำนวน 55 ประเทศ ประเทศที่มีคะแนนลดลงจำนวน 63 ประเทศ และประเทศที่มีคะแนนเท่าเดิมจำนวน 62 ประเทศ โดยประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด ได้แก่ Egypt เพิ่มขึ้นจำนวน 5 คะแนน ขณะที่ประเทศที่คะแนนลดลงมากที่สุดจำนวน 2 ประเทศ ได้แก่ Afghanistan และ Tajikistan ลดลง จำนวน 4 คะแนน

คะแนนของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในระดับเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยมีคะแนนอยู่ในอันดับที่ 19 จาก 31 ประเทศในเอเชียแปซิฟิกที่เข้าร่วมประเมิน ซึ่งอันดับเทียบเท่ากับปีที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ. 2566 มีประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 5 อันดับแรกในเอเชียแปซิฟิกนั้นยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 1) New Zealand 2) Singapore 3) Hong Kong 4) Australia และ 5) Japan

ตารางแสดงการเปรียบเทียบอันดับ/ผลคะแนนของประเทศที่ได้คะแนนมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ลำดับ	ปี ๒๐๒๒	ผลคะแนน/ อันดับโลก	อันดับ	ปี ๒๐๒๓	ผลคะแนน/อันดับ โลก
๑	New Zealand	๘๗/๒	๑	New Zealand	๘๕/๓
๒	Singapore	๘๓/๕	๒	Singapore	๘๓/๕
๓	Hong Kong	๗๖/๑๒	๓	Hong Kong	๗๕/๑๔
๔	Australia	๗๕/๑๓	๓	Australia	๗๕/๑๔
๕	Japan	๗๓/๑๘	๕	Japan	๗๓/๑๖
๑๙	Thailand	๓๖/๑๐๑	๑๙	Thailand	๓๕/๑๐๘

ผลคะแนนของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน ประเทศไทยมีผลคะแนนอยู่ในอันดับที่ 4 ของจำนวนประเทศในอาเซียนที่เข้าร่วมการประเมิน อีกทั้งในปีที่ไม่ปรากฏคะแนนการประเมินดัชนี CPI ของประเทศ Brunei เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา รายละเอียดอันดับ/ผลคะแนนของประเทศอาเซียน ปรากฏ ดังนี้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบอันดับ/ผลคะแนนของประเทศอาเซียน

ลำดับ	ปี ๒๐๒๒	ผลคะแนน/อันดับ โลก	ลำดับ	ปี ๒๐๒๓	ผลคะแนน/อันดับ โลก
๑	Singapore	๘๓/๕	๑	Singapore	๘๓/๕
๒	Malaysia	๔๗/๖๑	๒	Malaysia	๕๐/๕๗
๓	Vietnam	๔๒/๗๗	๓	Vietnam	๔๑/๘๓
๔	Thailand	๓๖/๑๐๑	๔	Thailand	๓๕/๑๐๘
๕	Indonesia	๓๔/๑๑๐	๕	Indonesia	๓๔/๑๑๕
๖	Philippines	๓๓/๑๑๖	๖	Philippines	๓๔/๑๑๕
๗	Laos	๓๑/๑๒๖	๗	Laos	๒๘/๑๓๖
๘	Cambodia	๒๔/๑๕๐	๘	Cambodia	๒๒/๑๕๘
๙	Myanmar	๒๓/๑๕๗	๙	Myanmar	๒๐/๑๖๒

บทสรุปภาพรวมผลคะแนน CPI ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2566 ได้รับคะแนน 35 คะแนนอยู่ในอันดับที่ 108 จากประเทศที่ได้รับการประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ ซึ่งมีคะแนนลดลงและอันดับลดลงจากปี พ.ศ. 2565 โดยมีคะแนนเทียบเท่ากับปี พ.ศ. 2559 และ ปี พ.ศ. 2564 ดังนั้น จึงนำมาสู่บทสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาพรวมคะแนนของประเทศไทยลดลง โดยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนลดลง ซึ่งมีจำนวน 63 ประเทศ ขณะที่ประเทศที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมีจำนวน 55 ประเทศ และมีประเทศที่คะแนนเท่าเดิม 62 ประเทศ ดังนั้น คะแนนในปีของประเทศไทย จึงสะท้อนว่า การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในสายตานานาชาติ ในปี พ.ศ. 2566 ลดลงจากปี พ.ศ. 2565 และเมื่อเทียบคะแนนดิบในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยได้คะแนนลดลงถึง 15 คะแนน จาก 327 คะแนน ในปี พ.ศ. 2566 เหลือ 312 คะแนน

2. คะแนนของประเทศอาเซียนมีระดับคะแนนลดลงในหลายประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ Vietnam (-1), Thailand (-1), Laos (-1), Cambodia (-3) และ Myanmar (-3) ซึ่งสะท้อนถึงระดับความโปร่งใสที่ลดลงของกลุ่มประเทศเหล่านี้ ขณะที่ในปี พ.ศ. 2566 มีประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น 2 ประเทศ คือ Malaysia (+3) และ Philippines (+1)

3. สาเหตุสำคัญของคะแนน CPI ที่มีค่าเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2566 คือ

3.1 มีคะแนนเพิ่มขึ้นในแหล่งการประเมิน 1 แหล่ง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นประสิทธิภาพการต่อต้านการทุจริต คือ PERC (+2) ซึ่งเป็นแหล่งการประเมินที่มีข้อคำถามสำคัญว่า คุณให้คะแนนการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณอาศัยและทำงานอยู่เท่าใด โดยเป็นการสอบถามจากนักธุรกิจที่อาศัยอยู่ทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้น การที่คะแนนของแหล่งการประเมินนี้เพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพิ่มมากขึ้น

3.2 มีคะแนนลดลงในแหล่งการประเมิน 3 แหล่ง คือ WEF (-9) BF(TI) (-4) และ WJP (-1) ซึ่งเป็นแหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการติดสินบน การตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยคะแนนที่ลดลงสะท้อนให้เห็นว่าในช่วงที่ผ่านมา อาจจะมีประเด็นสำคัญที่สังคมให้ความสนใจในเรื่องการใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง ดังนั้น จึงควรมีการเร่งรัดกระบวนการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดเผยความคืบหน้าการดำเนินการในประเด็นสำคัญให้สาธารณชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

4. องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ได้มีข้อเสนอแนะสำคัญ จำนวน 6 ประเด็น คือ

4.1 เสริมสร้างความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม

การป้องกันกระบวนการยุติธรรมจากการแทรกแซงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมการแต่งตั้งโดยยึดหลักคุณธรรมมากกว่าเรื่องทางการเมือง และสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมว่ามีบุคลากรที่มีคุณสมบัติ และมีทรัพยากรที่เหมาะสม

4.2 มุ่งเสนอกลไกด้านความโปร่งใสและการตรวจสอบติดตาม

สร้างความเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซง อาจทำได้โดยการร้องเรียนและแจ้งเบาะแส การเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและผลประโยชน์อื่นใดของผู้พิพากษา อัยการ และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และทำให้มั่นใจว่าเงินเดือนที่ได้รับของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่

4.3 ปรับปรุงและพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ขั้นตอนแรกที่จะป้องกันการได้รับการยกเว้นโทษอย่างไม่เป็นธรรมและการทุจริตจะต้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ดังนี้ ทำให้ขั้นตอนง่ายและไม่ซับซ้อน, ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงขั้นตอนและกระบวนการกฎหมายได้, ขยายความการเป็นผู้เสียหายจากการทุจริตให้หมายรวมถึงผู้เสียหายที่ไม่ใช่รัฐ, มอบอำนาจให้องค์กรภาคประชาสังคมริเริ่มและเปิดเผยคดีการทุจริต ไม่ว่าจะเป็คดีทุจริตทางอาญา แพง หรือกระบวนการทางปกครอง รวมไปถึงให้องค์กรภาคประชาสังคมเหล่านี้เป็นผู้รักษาผลประโยชน์แทนผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการทุจริต

4.4 เพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในระบบการทำงานของกระบวนการยุติธรรม และทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความรับผิดชอบมากขึ้น อาทิเช่น 1) การรับรองข้อมูลด้านการตัดสินใจคดีความต่าง ๆ 2) การยุติข้อพิพาทนอกศาล 3) การบังคับใช้กฎหมาย และ 4) กระบวนการด้านกฎหมายและกฎระเบียบด้านการบริหาร โดยให้เป็นที่เปิดเผยและให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและช่วยกันกรองได้ การกระทำเช่นนี้จะช่วยลดอัตราการทุจริตและเสริมสร้างความเชื่อมั่นว่า การบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริตอย่างถูกต้อง

4.5 ส่งเสริมความร่วมมือภายในกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรมหลักมีความซับซ้อน แต่การบริหารจัดการให้องค์ประกอบต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นสิ่งสำคัญ การกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจนและเสริมกันถือเป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากมีการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกอย่างแพร่หลายในบางภูมิภาค การไตร่ตรองถึงการทำงานร่วมกันระหว่างกระบวนการยุติธรรมหลักและกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพราะอาจเป็นประโยชน์เช่นกัน

4.6 ขยายช่องทางการรับผิดชอบในคดีความการทุจริตระหว่างประเทศ

เมื่อมีการทุจริตข้ามชาติเกิดขึ้นในประเทศที่กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถหรือไม่ยินยอมที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด สถาบันยุติธรรมในพื้นที่ปกครองโดยเขตอำนาจศาลต่างประเทศ ซึ่งมีหลักนิติธรรมที่แข็งแกร่งกว่า สามารถมีบทบาทสำคัญในการจัดการกรณีที่มีการยกเว้นโทษ การกระทำทุจริตข้ามชาติโดยมีการบังคับใช้มาตรการสำคัญ เช่น เขตอำนาจศาลเพิ่มเติม การคุ้มครองเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐต่างชาติ ยินหยัดที่จะสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาสังคมดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ติดตามการดำเนินคดีต่าง ๆ และเป็นตัวแทนของผู้ได้รับความเสียหาย ให้คำจำกัดความของความเสียหายในกระบวนการยุติธรรมที่ครอบคลุมความเสียหายอย่างรอบด้านและจำนวนผู้เสียหายที่ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงเป็นเครื่องสะท้อนว่าในสายตานานาชาติยังไม่เกิดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินการธุรกิจในประเทศไทย เนื่องจากยังมีการเรียกรับสินบนเพื่อการอนุมัติ อนุญาต เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ จากนักลงทุนและชาวต่างชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ คือ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทยจะต้องอยู่ในอันดับ 1 ใน 20 หรือมีคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 โดยในแผนย่อยที่ 1 การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้น การสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อพลวัตของ การทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีการจัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ 2560 มาอย่างต่อเนื่อง

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการสกัดกั้นการทุจริต โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ โดยเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2560 นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) รัฐบาลจึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2560 เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ อีกทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นปฏิรูปที่ 2 ด้านการป้องกันและปราบปราม ซึ่งกำหนดให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติ ต่อผู้บังคับบัญชา หรือตามระยะเวลาที่กำหนด

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ โดยขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและลดโอกาสการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรใสสะอาด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดสภาวะธรรมาภิบาล (The Worldwide Governance Indicators (WGI) ของธนาคารโลก (World Bank) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการยับยั้งความเสียหาย

ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสม และสมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเป็นกลไกของฝ่ายบริหาร ยังได้มีการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว โดยได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS และประยุกต์ใช้ ISO 37001 (Anti-Bribery Management Systems (ABMS) ระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบนในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกันและลดโอกาสการทุจริต ได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน นักลงทุนและชาวต่างชาติ ซึ่งจะส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสูงขึ้น

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยาม

(ข้อมูลจากคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ; กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. และการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568 สำนักงาน ป.ป.ช.)

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

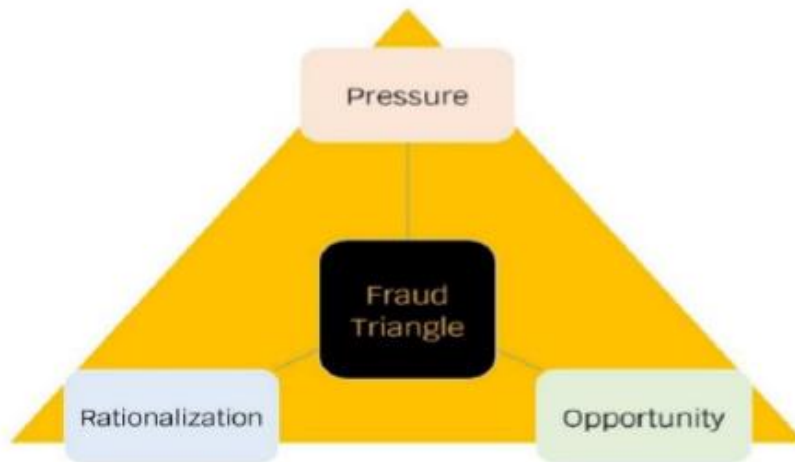
● วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- 1) เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต
- 2) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
- 3) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร
- 4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

● กรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

กรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ การควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตาม ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) ตามหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R. Cressey (1940) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา ชาวอเมริกัน ได้ให้สมมติฐานไว้ในหนังสือ ชื่อ Other's People Money

♦ โอกาส (Opportunity) คือ มีช่องทางที่จะดำเนินการได้ หรือมีเหตุการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน จะเป็นสถานการณ์ที่เปิดช่องให้คนใดคนหนึ่ง ให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานโดยที่เขารู้ว่าหรือเชื่อว่า เขาไม่มีโอกาสถูกจับได้ หรือมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับได้ องค์กรใดก็ตามที่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะป้องกัน ไม่ให้มีการให้หรือรับสินบน ก็เท่ากับเปิดโอกาสหลาย ๆ ครั้ง ให้กับคนมีแนวโน้มจะกระทำได้

♦ แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Pressure/Motivation) มาจากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหาการเงินหนี้สิน การพนัน ชอบเที่ยวเตร่ มีค่าใช้จ่ายจำเป็นที่ท่วมหัว ความละโมภโลภมาก ถือเป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่ง และก็มีบางกรณีจะมาจากความรู้สึกว่า ตัวเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กร

♦ การมีข้ออ้างให้ตนเอง (Rationalization) คนที่ให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน จะหาเหตุผลกับตนเองที่จะกระทำ สิ่งนั้น ๆ ด้วยฐานความคิด (Mindset) ที่สนับสนุนการกระทำโดยหาข้ออ้างที่ยกมาเพื่อให้ตนเองลดความรู้สึกผิดในการกระทำ เช่น เงินเดือนน้อย หัวหน้าไม่เป็นธรรม ใคร ๆ ก็ทำกัน เป็นต้น

นอกจากหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R. Cressey (1940) ยังมีทฤษฎี Four-Sided Diamond Fraud ของ David T. Wolfe and Dana R. Hermanson (2004) และทฤษฎี GONE Theory ของ Leonard J. Brook (2004) โดยหลักทฤษฎีทั้งสามได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจของพฤติกรรมผู้กระทำผิดหรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริต ตามตารางดังนี้

Triangle Fraud	Four-sided Diamond	Gone Theory
1. Opportunity	1. Capability 2. Opportunity	1. G-Greed 2. O-Opportunity
2. Pressure	3. Incentive / Motive	3. N-Need
3. Rationalization	4. Rationalization	4. E-Expectation

คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	
Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจเปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์ เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Pressure	ความกดดัน ความกดดัน และแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์ คับขัน จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการใช้เงิน
Incentive / Motive	แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ มีสิ่งจูงใจ
Capability	ความสามารถ มีความสามารถที่ทำได้ที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถ เฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานเอื้อประโยชน์ที่จะประพฤติมิชอบ และทำการทุจริตได้
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิดมีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
G-Greed	ความโลภ เกิดความละโมภโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษ จับไม่ได้จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี
Need	ความต้องการอยากได้ ความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงเป็นแรงกดดันให้ทำทุกสิ่งทำได้เพื่อให้ได้เงินมา
Expectation	ความคาดหวัง คาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำไม่มีผู้อื่นล่วงรู้ และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะถูกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้และรับการลงโทษน้อยมาก

(ข้อมูลจากบทความ ผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ มีบทบาทและหน้าที่ในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริตในสหกรณ์ได้อย่างไร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

● กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นการเป็นราชการใสสะอาดสามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในฐานะกลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต โดย การประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกันสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต Corruption Perceptions Index: CPI)

กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบประเมินเชิงคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS)
- CRMS จะต้องสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวกมากกว่าทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรู้สึกกังวล
- ผลการประเมิน CRMS ควรให้แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานไปในตัว
- หน่วยงานราชการที่ได้รับการประเมิน CRMS ได้ประโยชน์จากการประเมิน สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และได้รับประโยชน์ในมุมของการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร โดยเฉพาะการแสดงให้เห็นสังคมและสาธารณชนรับรู้ว่าคุณภาพหน่วยงานให้ความสำคัญกับการยับยั้งการทุจริต

● แนวทางการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ

การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ตรงจุดที่สุด องค์กรระดับนานาชาติในหลายประเทศ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐและได้พยายามร่วมกันผลักดันแนวคิดของการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Data) ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของภาครัฐถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพความโปร่งใสในการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของภาครัฐที่มีต่อผู้ให้บริการทุกภาคส่วน โดยประชาชนสามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพของภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันที่ โดยประชาชนสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการบริการของภาครัฐ ทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มมูลค่าให้กับหน่วยงานราชการ ทำให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อถือมากขึ้น อันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเป็นช่องทางสำคัญในการให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการทำงานและการใช้อำนาจของภาครัฐ ซึ่งจะลดโอกาสในการเกิดคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป

องค์การสหประชาชาติ (2016) ได้นิยามข้อมูลเปิดของภาครัฐว่า “ข้อมูลของรัฐบาลที่ถูกเปิดเผยผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึง นำไปใช้ต่อ หรือแจกจ่ายได้โดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ”

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) (2017) ได้กำหนดนิยามของ “รัฐบาลเปิด” ว่าเป็น “วัฒนธรรมการกำกับดูแลที่ส่งเสริมหลักการของความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ในอันที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยและการเติบโตโดยรวม”

ขณะที่ **World Wide Web Foundation (2015)** ได้กำหนดคุณลักษณะของข้อมูลเปิดไว้ 5 ประการ คือ 1) สามารถเข้าถึงได้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Available Online) เพื่อเข้าถึงผู้ใช้งานจำนวนมากและหลากหลาย 2) ทุกคนได้รับอนุญาตให้นำข้อมูลนั้นไปใช้ และใช้ซ้ำได้ (Open-licensed) 3) ประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ (Machine-readable) เพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์ต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) รวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายให้อยู่ในชุดข้อมูล (Dataset) เดียวกัน และสามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย (Available in bulk) 5) ไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free of charge) เพื่อให้ประชาชนไม่ว่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรสามารถเข้าถึงได้โดยเสมอภาคกัน

โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative : CoST) โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ ได้กำหนดแนวทางการเปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้างตั้งแต่กระบวนการจัดทำ และนำเสนอโครงการ การเตรียมความพร้อมของโครงการ การจัดซื้อจัดจ้างช่วงการดำเนินโครงการ และหลังจากสิ้นสุดโครงการ โดยมีรายละเอียดข้อมูลที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะทั้งข้อมูลเชิงรุก และข้อมูลเชิงรับ เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวนบริษัทที่เข้าร่วมประกวดราคามูลค่าของสัญญา ขอบเขตงานตามสัญญา การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสัญญา การเปลี่ยนแปลงขอบเขตสัญญา เหตุผล การเปลี่ยนแปลง การตรวจสอบและการประเมินผลโครงการ การจัดการข้อร้องเรียน เป็นต้น

- กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามหลักของ COSO หรือ The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission ด้วย Enterprise Risk Management-Integrating with Strategy and Performance (COSO ERM 2017)

COSO 2017 Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของกลไกการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ์และการดำเนินงานขององค์กร ความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเป็นกลไกในการผลักดันให้องค์กรบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Enhancement) ให้กับองค์กร แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 20 หลักการใน 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) Governance and Culture การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

2) Strategy & Objective Setting กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือก ของกลยุทธ์จัดการความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

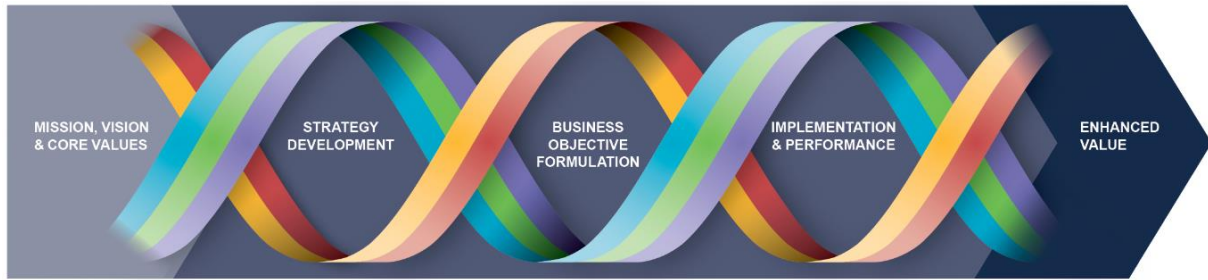
3) Performance เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

4) Review & Revision การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

5) Information, Communication & Reporting สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น สิ่งที่ COSO พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในการปรับปรุงนี้ คือการแสดงให้เห็นว่าการบริหาร ความเสี่ยงองค์กรนั้น เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และตัวแบบธุรกิจขององค์กรอย่างแท้จริง

(บทความจาก TRIS Academy Club Issue4 January 2018, "Organizational Excellence" โดย ดร.สุรเดช จงวรรณศิริ ผู้อำนวยการ สถาบันวิทยาการจัดการ ทริส คอร์ปอเรชั่น)

COSO ERM 2017

©2017 COSO. Used by permission. All rights reserved.

20 key principles within each of the five components

Governance & Culture	Strategy & Objective-Setting	Performance	Review & Revision	Information, Communication, & Reporting
<ol style="list-style-type: none"> 1. Exercises Board Risk Oversight 2. Establishes Operating Structures 3. Defines Desired Culture 4. Demonstrates Commitment to Core Values 5. Attracts, Develops, and Retains Capable Individuals 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Analyzes Business Context 7. Defines Risk Appetite 8. Evaluates Alternative Strategies 9. Formulates Business Objectives 	<ol style="list-style-type: none"> 10. Identifies Risk 11. Assesses Severity of Risk 12. Prioritizes Risks 13. Implements Risk Responses 14. Develops Portfolio View 	<ol style="list-style-type: none"> 15. Assesses Substantial Change 16. Reviews Risk and Performance 17. Pursues improvement in Enterprise Risk Management 	<ol style="list-style-type: none"> 18. Leverages Information and Technology 19. Communicates Risk Information 20. Reports on Risk, Culture, and Performance

● กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 4 กระบวนการ

Corrective	แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ที่เกิดขึ้น / สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว และจะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
Detective	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ (ผลกระทบทางลบ คือ ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก คือ โอกาส)
Preventive	ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การสูญเสียต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาอีก
Forecasting	การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกัน ป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

● **นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต**

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	<p>การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weak ness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต</p>
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	<p>ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต</p> <p>ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติอนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ใดๆ นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมมอบระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆอาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม</p>

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
สินบน Bribery	<p>สินบน Bribery ISO 37001 : ใต้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธค่าเท่าใด(ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้น การกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น (ตามความหมายของ ISO 37001 “offering, promising, giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person’s duties.</p> <p>(ที่มา : Bureau Veritas Certification Services The Implementation of ISO 37001 with Gift Giving and Receiving)</p> <p>สินบน (Bribery) : ทริพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจูงใจให้กระทำการ หรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ</p>
ค่าอำนวยความสะดวก	<p>ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการหรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น</p>
ค่ารับรอง และของขวัญ ค่ารับรอง และของขวัญ	<p>เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งอาจรวมถึง ค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหารและเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ</p>
สินน้ำใจ :	<p>ความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต</p>
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	<p>ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เป็นค่าสิ่งของใด ๆ ที่มีค่าทางการเงินรวมถึงสิ่งใช้แทนเงินสด และสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้</p>

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา	<p>มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ให้อภัยโทษในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน</p> <p>ข้อควรระวัง : การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาและการรับของขวัญ จากการปฏิบัติหน้าที่ จะมีความแตกต่างกัน</p> <p>โดยธรรมจรรยา : หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้อภัยโทษในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากการรับของขวัญ ของกำนัล จากการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>การรับของขวัญ หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่อาจมีความเสี่ยงเป็นการรับสินบน ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of interests: COI) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่าง การขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่ นักการเมือง หรือพนักงานที่นำมาตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม จนทำให้เกิดความไม่เป็นกลาง ไม่มีความสมดุลและไม่ถูกต้องของผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถนำไปสู่การทุจริตได้</p>
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของ ความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ

● ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มี 3 ประเภท ได้แก่

1. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) คือ มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น

2. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริงๆอาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นแต่ต้องทำให้คนอื่นๆรับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

3. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

สำหรับลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดในปัจจุบันมี 9 ลักษณะ ดังนี้

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
 2. การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด
 3. การทำงานหลังจากพ้นตำแหน่งเจ้าหน้าที่หรือเกษียณอายุราชการ
 4. การทำงานอาชีพพิเศษที่ตรงกับหน้าที่ของรัฐ
 5. การใช้ข้อมูลภายในของทางราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
 6. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
 7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อผลทางการเมือง
 8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง
 9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น
- ลักษณะพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

4) มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือไม่ได้จริง แต่ไม่ได้ผล และสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

● หลักการที่สำคัญ (Key Principle) ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

หลักการที่ 1 เน้นความเสี่ยงการทุจริตหลัก : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะประเมินเฉพาะ ความความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน

หลักการที่ 2 การคาดการณ์ในอนาคต : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการคาดการณ์ ในอนาคต ไม่ใช่เป็นการประเมินสิ่งที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน

หลักการที่ 3 ใช้ดุลพินิจอย่างสมเหตุสมผล : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการใช้ดุลพินิจ ของผู้ประเมิน ดังนั้น ในการใช้ดุลพินิจควรมีหลักการ มีเหตุผล น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกต้อง และเหมาะสม

หลักการที่ 4 เข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต : ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจ กระบวนการ/ โครงการ/ งาน ที่จะทำการประเมินความเสี่ยง (End To End Process) ตลอดจนกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง และ มีความรู้เรื่องความเสี่ยงการทุจริต รวมถึงโอกาสการเกิดความเสี่ยงและความรุนแรง ที่อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการจัดการความเสี่ยง

ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ยังมุ่งให้มีการดำเนินการ ตามแนวทาง ของวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) หรือ วางแผน - ปฏิบัติ - ตรวจสอบ - ปรับปรุง) เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

● ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

1) ความมุ่งมั่นของผู้นำน้องค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตขององค์กร ที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้และหา แนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กุญแจสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ความสามารถใน การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ ผู้นำน้องค์กรต้องทำให้ เรื่องของการบริหาร ความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

2) ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

3) กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำการ อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้ มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง การทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

**ส่วนที่ 3 นิยามการประเมินความเสี่ยง
ตามแบบฟอร์มแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan) มหาวิทยาลัยพะเยา**

นิยามการประเมินความเสี่ยงและรายงานผลการประเมินความเสี่ยง มหาวิทยาลัยพะเยา

ตามแบบฟอร์ม แผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan) และ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12)

- **วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง เพื่อป้องกันการทุจริต** คือ เพื่อขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย มีการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ตลอดจนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในสำหรับความเสี่ยงด้านดังกล่าวทั้งในระดับองค์กรและระดับหน่วยงานอย่างเป็นระบบ เพื่อควบคุมและป้องกันโอกาสในการเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบในกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ผู้การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการยกระดับการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้
- **การบริหารความเสี่ยง** คือ กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยง การควบคุมกิจกรรม/กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงแก่องค์กรรวมทั้งผลกระทบของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้ระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยการมีส่วนร่วมให้เกิดการบูรณาการในทุกระดับทั่วทั้งองค์กร
- **การควบคุมภายใน** คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล ผู้บริหาร และบุคลากรของส่วนงานจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายว่า การดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ
- **กระบวนการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน** คือ ขั้นตอนหรือกระบวนการในการป้องกันหรือจัดการเหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร เพื่อช่วยลดอุปสรรคหรือขนาดความเสียหายให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยสามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินได้อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน
การบริหารความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายใน ส่วนงานอาจดำเนินการบริหารความเสี่ยงโดยเชื่อมโยงการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงเข้าด้วยกัน ซึ่งการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการเป็นวงจรต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์กร การกำหนดนโยบาย การบริหารความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง การติดตามและทบทวน และการสื่อสารและการรายงานผล
- **กฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่
 - Enterprise Risk Management - Integrating with Strategy and Performance (COSO 2017)
 - มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 (กระทรวงการคลัง)
 - พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 (หมวด 4 การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ , มาตรา 79)
 - มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 (กระทรวงการคลัง)
 - พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 (หมวด 2 ส่วนที่ 6 หลักธรรมาภิบาล มาตรา 19)
 - แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร 2564 (กระทรวงการคลัง)
 - คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
 - กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

นิยามการประเมินความเสี่ยงและรายงานผลการประเมินความเสี่ยง มหาวิทยาลัยพะเยา

ตามแบบฟอร์ม แผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan) และ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12)

● แผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan)	คือ	แผนการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงประจำปี เพื่อกำหนดมาตรการจัดการอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามบริบทภารกิจของส่วนงานภายใต้พันธกิจและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย
(กรอบระยะเวลา : ทุกส่วนงานกำหนดแผน (RM-Plan) ประจำปีของส่วนงานรายงานแก่มหาวิทยาลัย ภายในเดือน ต.ค. ของทุกปีงบประมาณ)
● ผู้รับผิดชอบ	คือ	ชื่อส่วนงานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำและดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในที่กำหนด จำแนกออกเป็น 2 ระดับ
- ระดับหน่วยงาน : ชื่อคณะ วิทยาลัย กอง ศูนย์ หน่วย หรือส่วนงานเทียบเท่า
- ระดับมหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา
● การบริหารจัดการความเสี่ยงตามพันธกิจ		พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยในประเด็นที่ส่วนงานจะดำเนินการบริหารความเสี่ยงฯ ประจำปี
● ยุทธศาสตร์	คือ	ยุทธศาสตร์หลักของมหาวิทยาลัยในประเด็นที่ส่วนงานจะดำเนินการบริหารความเสี่ยงฯ ประจำปี
● กลยุทธ์	คือ	กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหรือกลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ของส่วนงานตามบริบท
● เป้าประสงค์	คือ	สิ่งที่มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานต้องการบรรลุหรือเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์
● ความเสี่ยง	คือ	ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่เป็นความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การบรรลุยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กร (อาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้)
● ความเสี่ยงด้านทั่วไป	คือ	ความเสี่ยงของหน่วยงานทุกประเภทความเสี่ยงพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่รวมถึงความเสี่ยงในด้านป้องกันการทุจริต (ITA)
● ความเสี่ยงด้านป้องกันการทุจริต (ITA) (ตามตัวชี้วัดการประเมิน ITA ประจำปี)
<i>**อาจมีการปรับเปลี่ยนตามตัวชี้วัดของการประเมิน ITA ประจำปี**</i>	คือ	การประเมินความเสี่ยงเฉพาะความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ, กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และกระบวนการบริหารงานบุคคล รวมไปถึงการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นไปตามตัวชี้วัดของการประเมิน ITA ประจำปีที่เกี่ยวข้อง
● ประเภทความเสี่ยง	คือ	ประเภทของความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อภารกิจของส่วนงาน ซึ่งความเสี่ยงที่มีลักษณะเหมือนกันจะถูกจัดกลุ่มเป็นประเภทเดียวกัน ได้แก่ 7 ประเภทความเสี่ยง ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ (Strategy Risks : S) 2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risks : O) 3. ความเสี่ยงด้านการเงินและทรัพยากร (Financial and Resources Risks) 4. ความเสี่ยงด้านกฎหมายระเบียบ (Legal and Compliance Risks)	5. ความเสี่ยงด้านเหตุการณ์ ภัยพิบัติ หรืออันตราย (Event and Disaster Risks) 6. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กรและธรรมาภิบาล (Reputation and Good Governance Risks) 7. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks)

นियามการประเมินความเสี่ยงและรายงานผลการประเมินความเสี่ยง มหาวิทยาลัยพะเยา

ตามแบบฟอร์ม แผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan) และ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12)

แผนภูมิการประเมินระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood : L)

ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส (Likelihood : L) x ระดับผลกระทบ (Impact : I)		
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25	ความรุนแรงความเสี่ยง สูงมาก (สีแดง)	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มเติมในการจัดการความเสี่ยงโดยตรง เพื่อให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12	ความรุนแรงความเสี่ยง สูง (สีส้ม)	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งต้องดำเนินการเพิ่มเติมในการจัดการความเสี่ยงโดยตรง เพื่อให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6	ความรุนแรงความเสี่ยง ปานกลาง (สีเหลือง)	ระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ แต่ควรมีมาตรการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันไม่ให้อัตราความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นไปจนอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2	ความรุนแรงความเสี่ยง น้อย (สีเขียว)	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยสามารถดำเนินการควบคุมภายในตามแผนงานประจำที่มีอยู่แล้ว เพื่อควบคุมระดับความเสี่ยงไม่ให้กลับเพิ่มสูงขึ้นหรือลดระดับความเสี่ยงให้หมดไป

- **ระยะเวลาดำเนินการ** คือ กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนดไว้ (เช่น วันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปี 30 กันยายน
- **สินบน** คือ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการ (คู่มือการประเมิน ITA 2025 (๐23) หน้า 55) (คำศัพท์ที่สื่อถึงสินบน เช่น เงินเบี้ยเจี๊ยะ เงินใต้โต๊ะ ส่วย ค่าดำเนินการ ค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา ค่าหัวคิว เงินทอน)
- **แบบการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (ระดับคะแนนโอกาส x ระดับคะแนนผลกระทบ)** คือ แบบในการวิเคราะห์และระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับโอกาสและระดับผลกระทบของแต่ละความเสี่ยง โดยให้ส่วนงานแบบหลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง ในแต่ละความเสี่ยง ทุกครั้งที่รายงานแก่มหาวิทยาลัย
- **หลักเกณฑ์การประเมินระดับคะแนนโอกาส x ระดับคะแนนผลกระทบของความเสี่ยง (ของแต่ละความเสี่ยง)** คือ การวิเคราะห์และกำหนดหลักเกณฑ์ของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงที่กำหนดไว้ (กำหนดตั้งแต่ระดับ 1 ถึง ระดับ 5 ตามคะแนนความรุนแรงจากน้อยไปมาก) เพื่อใช้ในการประเมินค่าระดับโอกาส (Likelihood : L) และค่าระดับผลกระทบ (Impact : I) ของความเสี่ยง
สามารถกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยงได้ทั้งในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเสี่ยงที่กำหนด รวมถึงสภาพแวดล้อมของส่วนงานหรือองค์กรตามบริบท

นियามการประเมินความเสี่ยงและรายงานผลการประเมินความเสี่ยง มหาวิทยาลัยพะเยา

ตามแบบฟอร์ม แผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-Plan) และ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12)

<ul style="list-style-type: none"> รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12) รอบ 12 เดือน 	คือ	รายงานผลการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยง ณ ระยะเวลาการติดตามผลฯ รอบ 12 เดือน ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ เพื่อสะท้อนมาตรการที่เพียงพอเหมาะสมในการจัดการความเสี่ยง พัฒนาขั้นตอนและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่มหาวิทยาลัยยอมรับได้ (ทุกส่วนงานรายงาน (RM-R12) ประมาณเดือนกันยายนของปีงบประมาณ)
<ul style="list-style-type: none"> ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 	คือ	ปีงบประมาณที่รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ชื่อหน่วยงาน 	คือ	ชื่อส่วนงานที่รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน (RM-R12) รอบ 12 เดือน ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> การบริหารจัดการความเสี่ยงตามพันธกิจ 	คือ	พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในประเด็นที่ส่วนงานมุ่งดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ยุทธศาสตร์ 	คือ	ยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยพะเยาฯ ในประเด็นที่ส่วนงานมุ่งดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ค่าเป้าหมาย 	คือ	เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหรือที่ส่วนงานกำหนด ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> กลยุทธ์ 	คือ	กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหรือที่ส่วนงานกำหนด ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ลำดับ 	คือ	ลำดับที่ของแต่ละประเด็นความเสี่ยง ตาม RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ความเสี่ยง 	คือ	ความเสี่ยงตาม RM-Plan (9) ทั้งความเสี่ยงด้านทั่วไปและความเสี่ยงด้านป้องกันการทุจริตตามตัวชี้วัดการประเมิน ITA ประจำปี
<ul style="list-style-type: none"> ระดับความเสี่ยงที่คงเหลือหลังการจัดการความเสี่ยง รอบ 6 เดือน (โอกาสxผลกระทบ) 	คือ	ผลการประเมินระดับความเสี่ยงหลังการบริหารจัดการความเสี่ยงในรอบ 6 เดือน ตามที่กำหนดไว้ใน RM-R6
<ul style="list-style-type: none"> การดำเนินงานจัดการความเสี่ยง รอบ 12 เดือน 	คือ	ขั้นตอน หรือโครงการ/กิจกรรม ที่ได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงในรอบ 12 เดือน ตามมาตรการที่ระบุไว้ในการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน RM-Plan (13) รวมถึงมาตรการที่ระบุไว้ในวิธีการ/มาตรการจัดการความเสี่ยง RM-Plan
<ul style="list-style-type: none"> ผลการดำเนินงาน รอบ 12 เดือน 	คือ	ผลการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยง ณ ระยะเวลาติดตามผลฯ รอบ 12 เดือน ซึ่งจะต้องระบุผลการดำเนินงานตามรายมาตรการที่กำหนดไว้ในการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบันและวิธีการ/มาตรการจัดการความเสี่ยง ตาม RM-R12 ให้ครบถ้วน ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงข้อมูล (สรุป) ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงฯ ที่สามารถแสดงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของมาตรการที่ได้ดำเนินการว่า สามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงได้หรือไม่ อย่างไร
<ul style="list-style-type: none"> ระดับความเสี่ยงที่คงเหลือหลังการจัดการความเสี่ยง รอบ 12 เดือน (โอกาสxผลกระทบ) 	คือ	ผลการประเมินระดับความเสี่ยงหลังการบริหารจัดการความเสี่ยง ณ ช่วงระยะเวลาการติดตามผลฯ รอบ 12 เดือน ทั้งนี้ ให้ส่วนงานประเมินระดับความเสี่ยงที่คงเหลือหลังการควบคุม โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับจากระดับความเสี่ยงที่คงเหลือหลังการจัดการความเสี่ยง รอบ 6 เดือน ว่าเมื่อได้ดำเนินการครบถ้วนแล้ว ในรอบ 12 เดือน ระดับคะแนนของโอกาส (เพิ่มขึ้น,ลดลง,คงเดิม) จากเดิมหรือไม่ อย่างไร และระดับคะแนนของผลกระทบ (เพิ่มขึ้น,ลดลง,คงเดิม) จากเดิมหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยงที่กำหนดไว้ ตาม RM-Plan

แผนภูมิการประเมินระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood : L)

ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส (Likelihood : L) x ระดับผลกระทบ (Impact : I)		
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25	ความรุนแรงความเสี่ยง สูงมาก (สีแดง)	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพิ่มเติมในการจัดการความเสี่ยงโดยตรง เพื่อให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12	ความรุนแรงความเสี่ยง สูง (สีส้ม)	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งต้องดำเนินการเพิ่มเติมในการจัดการความเสี่ยงโดยตรง เพื่อให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6	ความรุนแรงความเสี่ยง ปานกลาง (สีเหลือง)	ระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ แต่ควรมีมาตรการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นไปจนอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้
➤ ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2	ความรุนแรงความเสี่ยง น้อย (สีเขียว)	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยสามารถดำเนินการควบคุมภายในตามแผนงานประจำที่มีอยู่แล้ว เพื่อควบคุมระดับความเสี่ยงไม่ให้เกิดเพิ่มสูงขึ้นหรือลดระดับความเสี่ยงให้หมดไป

- แบบการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (ระดับคะแนนโอกาส x ระดับคะแนนผลกระทบ)
- หลักเกณฑ์การประเมินระดับคะแนนโอกาส x ระดับคะแนนผลกระทบของความเสี่ยง (ของแต่ละความเสี่ยง)

คือ แบบในการวิเคราะห์และระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับโอกาสและระดับผลกระทบของแต่ละประเด็นความเสี่ยง ตาม RM-Plan (18) โดยให้ส่วนงานแนบหลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง ในแต่ละความเสี่ยง ทุกครั้งที่รายงานแก่มหาวิทยาลัย

คือ การวิเคราะห์และกำหนดหลักเกณฑ์ของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงที่กำหนดไว้ ตาม RM-Plan (19) (กำหนดตั้งแต่ระดับ 1 ถึง ระดับ 5 ตามคะแนนความรุนแรงจากน้อยไปมาก) เพื่อใช้ในการประเมินค่าระดับโอกาส (Likelihood : L) และค่าระดับผลกระทบ (Impact : I) ของความเสี่ยง

ส่วนงานสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยงได้ทั้งในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเสี่ยงที่กำหนด รวมถึงสภาพแวดล้อมของส่วนงานหรือองค์กรตามบริบท

- ลายมือชื่อ
- ตำแหน่ง
- วัน เดือน ปี

คือ - ระดับหน่วยงาน : ลงลายมือชื่อคนบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงาน (ในแต่ละประเด็นความเสี่ยง)

- ระดับมหาวิทยาลัย : ลงลายมือชื่อรองอธิการบดีที่กำกับดูแล และลงลายมือชื่อหัวหน้าส่วนงานผู้รับผิดชอบ (ในแต่ละประเด็นความเสี่ยง)

คือ ตำแหน่งของผู้ลงลายมือชื่อ

คือ วันเดือนปีที่รายงาน

**ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารความเสี่ยงและกรอบการระบุและประเมินความเสี่ยงประจำปี
ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยพะเยา**

กระบวนการบริหารความเสี่ยงและกรอบการระบุและประเมินความเสี่ยงประจำปีของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในภายใต้หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงตามหลักของ COSO หรือ The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission ด้วย Enterprise Risk Management-Integrating with Strategy and Performance (COSO ERM 2017) ซึ่งการบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้นเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ขององค์กร COSO ERM 2017 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 หลักการ ได้แก่ 1. Governance and Culture การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร, 2. Strategy & Objective Setting กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร, 3. Performance เป้าหมายผลการดำเนินงาน, 4. Review & Revision การทบทวนและปรับปรุง และ 5. Information, Communication & Reporting สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้กำหนดกรอบการระบุความเสี่ยงประจำปีของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยพะเยา โดยกำหนดให้คณะ/วิทยาลัย/กอง/ศูนย์/หน่วย มีประเมินความเสี่ยงประจำปีตามบริบทของหน่วยงาน ภายใต้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยา ว่าด้วย ธรรมนูญ พ.ศ. 2564 หมวด 3 ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน โดยให้ผู้บริหารของหน่วยงานจัดทำแผนในการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลของการบริหารความเสี่ยงภายในหน่วยงาน เพื่อรายงานผลตามแผนในการบริหารความเสี่ยงแก่มหาวิทยาลัยทุก 6 เดือน (ในเดือนมีนาคมและเดือนกันยายนของทุกปี) ตามแนวทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด ความตามข้อ 35 วรรค 2 โดยได้กำหนดกรอบการระบุและประเมินความเสี่ยงประจำปีของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย อย่างน้อยประกอบด้วยดังนี้

1. การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทั่วไปตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยพะเยา
2. การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการป้องกันการทุจริตตามหลักเกณฑ์ของการกระบวนการประเมิน ITA ประจำปี

1. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทั่วไปตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 5 ด้าน และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2568 - 2572	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมคนและเสริมสร้าง ศักยภาพคน ให้มีสมรรถนะ และทักษะแห่งอนาคต	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการวิชาการและสร้างสรรค์ พื้นที่การเรียนรู้ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมเพื่อความเป็นไทย และเอกลักษณ์ของชาติ	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล
Vision	มหาวิทยาลัยสร้างปัญญา เพื่อนวัตกรรมชุมชน สู่สากล อย่างยั่งยืน				
Goal	Societal Well-being				
Visionary KPIs	สร้างปัญญา Lifelong Learning Environment	นวัตกรรมเพื่อสังคม Social Innovation	ความเป็นสากล World Recognitions		ความยั่งยืน Sustainable Development
ยุทธศาสตร์	การพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะ และทักษะแห่งอนาคต (561 โครงการ)	การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน (63 โครงการ)	การบริการวิชาการและสร้างสรรค์พื้นที่การเรียนรู้ เพื่อ ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม (130 โครงการ)	การส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรมเพื่อความเป็นไทย และเอกลักษณ์ของชาติ (41 โครงการ)	การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและมีธรรมาภิบาล (355 โครงการ)
7 (4)	สถาบันวิจัยและการเรียนรู้ วิทยาเขตเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา	สถาบันนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ วิทยาเขตเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา สถาบันนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ วิทยาเขตเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา สถาบันนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ วิทยาเขตเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา สถาบันนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี
7 (3)	ส่วนงานวิชาการ 17 คณะ 2 วิทยาลัย				
7 (2)	กองบริการการศึกษา กองพัฒนาคุณภาพนิสิตและนิสิตพิการ กองกิจการนิสิต	กองบริหารงานวิจัย	กองบริหารงานวิจัย	กองพัฒนาคุณภาพนิสิต และนิสิตพิการ	กองกฎหมาย กองกลาง กองการเจ้าหน้าที่ กองกิจการนิสิต กองคลัง กองทรัพย์สิน กองบริการการศึกษา กองบริหารงานวิจัย กองแผนงาน กองพัฒนาคุณภาพนิสิตและนิสิตพิการ กองอาคารสถานที่ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
	กองกฎหมาย กองกลาง กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองทรัพย์สิน กองแผนงาน กองอาคารสถานที่ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร				

2. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการป้องกันการทุจริตตามหลักเกณฑ์ของการกระบวนการประเมิน ITA ประจำปี

มหาวิทยาลัยพะเยา ได้กำหนดกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการป้องกันการทุจริตตามหลักเกณฑ์ในการกระบวนการประเมิน ITA ประจำปีของสำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับ สำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดตัวชี้วัดข้อมูล “รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน”¹ โดยมีองค์ประกอบด้านข้อมูลปรากฏตามคู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ITA Manual 2026) ตัวชี้วัดที่ 9 ด้านการป้องกันการทุจริต ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.1 การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ข้อ ๐22 รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐแสดงข้อมูลรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.1 การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ข้อ	ข้อมูล	องค์ประกอบด้านข้อมูล
๐22	รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	<ul style="list-style-type: none">แสดงข้อมูลรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ที่มีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย<ol style="list-style-type: none">ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตระดับของความเสี่ยงวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงกรณีส่วนราชการระดับกรมที่มีรายชื่อตามภาคผนวก ให้แสดงข้อมูลในข้อนี้ไว้ที่เว็บไซต์ของหน่วยงานและในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) เพื่อเชื่อมโยงไปยังศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ (data.go.th)

¹ (องค์ประกอบด้านข้อมูลรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน รายละเอียดตามคู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ITA Manual 2026), ข้อ ๐22 รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.), ปี พ.ศ. 2569, หน้า 75)

ส่วนที่ 5

(สรุป) รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต
ระดับมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กระบวนการที่ 1	รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558
ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย	-ไม่มี-
กลยุทธ์มหาวิทยาลัย	-ไม่มี-
เป้าประสงค์	-ไม่มี-
ประเภทความเสี่ยง	-ไม่มี-
ดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (KRI)	-ไม่มี-
ระยะเวลาดำเนินการ	-ไม่มี-

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
		<p>จากการพิจารณาภารกิจของมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า “ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจาก มหาวิทยาลัยพะเยา ไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558”</p>				

กระบวนการที่ 2	รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย	5. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล
กลยุทธ์มหาวิทยาลัย	3. ส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์	5.2 บริหารงานที่ทันสมัย มีธรรมาภิบาล และความโปร่งใสอย่างยั่งยืน
ประเภทความเสี่ยง	ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กรและธรรมาภิบาล (Reputation and Good Governance Risks : G)
ดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (KRI)	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานในกระบวนการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 60 ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่มีรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของมหาวิทยาลัยในปีปัจจุบัน ผลการประเมินคะแนนรายการเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 น้อยกว่า 95 คะแนน
ระยะเวลาดำเนินการ	1 ตุลาคม พ.ศ. 2567 – 30 กันยายน พ.ศ. 2568

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	ระดับมหาวิทยาลัย					
2.1	มหาวิทยาลัยพะเยา	การให้หรือรับสินบน ในกระบวนการอนุมัติ งานวิจัย การประเมินผล โครงการวิจัย หรือ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุน โครงการวิจัย	1X2=2 (ระดับน้อย) 	1X1=1 (ระดับน้อย) 	1. กำหนดกฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับ การบริหารจัดการงานวิจัย การพิจารณา คัดเลือกโครงการวิจัย การประเมินผล การ จัดทำสัญญารับทุนโครงการวิจัยและการเบิก จ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย รวมไปถึง กำหนดแนวทางปฏิบัติจรรยาบรรณนักวิจัยของ มหาวิทยาลัย	1. มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศและข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวิจัยอย่าง ครบถ้วน ครอบคลุมตั้งแต่หลักเกณฑ์การพิจารณา คัดเลือกโครงการ การประเมินผล การจัดทำสัญญา รับทุน และระบบการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน โครงการวิจัย นอกจากนี้ ยังได้มีการประกาศใช้ "แนวทางปฏิบัติและจรรยาบรรณนักวิจัยของ มหาวิทยาลัย" เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานทาง จริยธรรมวิชาการ ผลลัพธ์ทำให้กระบวนการทุน วิจัยมีฐานระเบียบรองรับที่ชัดเจน ลดการใช้ ดุลพินิจส่วนบุคคล

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>2. สร้างกลไกและระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการงานวิจัย เพื่อติดตามความก้าวหน้าและให้นักวิจัยและรายงานผลโครงการวิจัยด้วยระบบ UPRM</p> <p>3. กำหนดหลักเกณฑ์และการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย รวมไปถึงเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและประเมินผลโครงการวิจัย โดยมีการอนุมัติและประเมินผลจากหัวหน้าส่วนงาน คณะกรรมการ และผู้มีอำนาจหลายส่วน</p> <p>4. ปรับปรุงคู่มือและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการดำเนินโครงการวิจัย/บริการวิชาการ โดยเผยแพร่และจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในในแนวปฏิบัติและจรรยาบรรณแก่นักวิจัย คณะกรรมการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>2. มีการเปิดใช้งาน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย (UPRM) อย่างเต็มรูปแบบ โดยกำหนดให้นักวิจัยทุกคนต้องรายงานผลความก้าวหน้าและส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ผ่านระบบดังกล่าว ซึ่งช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถควบคุม ติดตาม (Tracking) สถานะโครงการ และตรวจสอบความโปร่งใสในทมิไลน์การดำเนินงานวิจัยได้อย่างเรียลไทม์</p> <p>3. มีการบังคับใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและประเมินผลโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยปรับรูปแบบจากการอนุมัติโดยบุคคลเดียวเป็นการตรวจสอบและอนุมัติผ่าน กลไกคณะกรรมการหลายระดับ (Multi-tier Approval) ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนงาน คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีอำนาจตามลำดับชั้น ช่วยตัดวงจรความเสี่ยงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนในการจัดสรรทุน</p> <p>4. จัดทำและปรับปรุง "คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานในการดำเนินโครงการวิจัยและบริการวิชาการ" ให้เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมอบรม/ชี้แจงเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติและหลักจรรยาบรรณให้แก่กลุ่มเป้าหมาย (นักวิจัย คณะกรรมการ และผู้ปฏิบัติงาน) ส่งผลให้บุคลากรมีความเข้าใจ เข้าถึงข้อมูลขั้นตอนที่ถูกต้อง และลดข้อผิดพลาดที่อาจนำไปสู่ประเด็นความเสี่ยงทางวินัย</p>

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>5. มีการจัดตั้งหน่วยทุนวิจัย และคณะกรรมการของระดับคณะ/วิทยาลัยเพื่อกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์การวิจัยของหน่วยงาน พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อเสนอโครงการวิจัยในแต่ละปีให้แก่ักวิจัยทราบ</p> <p>6. หัวหน้าส่วนงาน และหน่วยทุนวิจัย กำกับติดตาม และตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการวิจัยและการรายงานผลโครงการระหว่างนักวิจัยกับแหล่งทุนให้สอดคล้องหลักเกณฑ์และระบบขั้นตอนของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งกำกับติดตามการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัยให้เป็นไปตามสัญญาหรือตามข้อตกลงของแหล่งทุน รวมไปถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ และการบริหารพัสดุสำหรับนักวิจัยที่กำหนด</p> <p>7. คณะ/วิทยาลัย กำหนดช่องทางการร้องเรียน และประพฤตินิยมของหน่วยงาน และขององค์กร โดยได้เผยแพร่แก่นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องทราบ</p>	<p>5. ดำเนินการจัดตั้ง "หน่วยทุนวิจัย" และ "คณะกรรมการวิจัยระดับคณะ/วิทยาลัย" ครอบคลุมส่วนงาน เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองและกำหนดทิศทางกรอบการวิจัยให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน พร้อมทั้งพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย (Call for Proposals) ประจำปีอย่างเปิดเผย เท่าเทียม และทั่วถึง</p> <p>6. หัวหน้าส่วนงานร่วมกับหน่วยทุนวิจัย ได้ดำเนินการกำกับติดตามความก้าวหน้าและการส่งรายงานผลต่อแหล่งทุน พร้อมทั้งเข้าตรวจสอบระบบการเบิกจ่ายงบประมาณอุดหนุน พัสดุ และครุภัณฑ์ที่เกิดจากทุนวิจัย โดยบังคับให้ถือปฏิบัติตาม แนวทางกฎหมายจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐสำหรับนักวิจัย ส่งผลให้การใช้จ่ายเงินทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อตกลงของแหล่งทุนอย่างโปร่งใส</p> <p>7. คณะและวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ระบุและเปิด ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตประพฤตินิยมของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน (ทั้งในรูปแบบกล่องรับเรื่องร้องเรียนและช่องทางออนไลน์) พร้อมทั้งทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แนะนำช่องทางดังกล่าวให้แก่ักวิจัย บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกได้รับทราบอย่างทั่วถึง</p>

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>8. มีระบบการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมายโดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานส่วนกลางในการรวบรวมและรายงานการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบระดับองค์กรต่ออธิการบดี</p> <p>9. กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต, มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส และมาตรการป้องกันการรับสินบน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารของทุกหน่วยงานรณรงค์ และประกาศตนเป็นหน่วยงาน No gift Policy โดยมีการรายงานการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของทุกหน่วยงานต่อมหาวิทยาลัยและอธิการบดีทุกปีงบประมาณ</p> <p>10. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจแก่นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และแผนงานด้านป้องกันการทุจริต การรับสินบน หรือผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจหน้าที่หรือการให้บริการตามภารกิจ รวมไปถึงการประพฤติตนทางจริยธรรม และการดำเนินการทางวินัย</p>	<p>8. มีการวางระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาพรวมของมหาวิทยาลัยที่มีกลไกการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ตรวจสอบโดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารอย่างชอบด้วยกฎหมาย โดยจัดตั้ง "หน่วยงานส่วนกลาง" ทำหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการข้อร้องเรียนเสนอโดยตรงต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณาสั่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่</p> <p>9. มหาวิทยาลัยได้ประกาศและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต มาตรการ ITA และมาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเป็นทางการ โดยผู้บริหารทุกส่วนงานได้ร่วม ประกาศเจตนารมณ์ นโยบาย No Gift Policy (งดรับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่) ตลอดจนมีการรายงานข้อมูลสรุป "การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา" เสนอต่อมหาวิทยาลัยและอธิการบดีเป็นประจำทุกปีงบประมาณ</p> <p>10. มีการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ (Fraud Awareness) แก่นักวิจัยและเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับฐานความผิดทางวินัย การป้องกันการรับสินบน หรือการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจหน้าที่/ การบริการตามภารกิจ ส่งผลให้บุคลากรเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรม ละเว้นต่อการประพฤติมิชอบ และเข้าใจในกระบวนการทางวินัยหากมีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย</p>

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	ระดับมหาวิทยาลัย					
2.3	มหาวิทยาลัยพะเยา	การให้หรือรับ ของขวัญ ของกำนัล หรือสินบน จากผู้รับบริการ เพื่อแลกกับความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน ให้บริการหรือตามภารกิจของหน่วยงาน	1X1=1 (ระดับน้อย) ●	1X1=1 (ระดับน้อย) ●	1. กำหนดและปรับปรุง กฎ ระเบียบ และ คำสั่งของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงคู่มือ การปฏิบัติงาน และคู่มือการให้บริการ การส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส แนวปฏิบัติด้านจริยธรรมจรรยาบรรณ และ ธรรมาภิบาล การดำเนินการทางวินัย เพื่อกำกับและควบคุมการใช้อำนาจในการ ดำเนินงานหรือการให้บริการตามภารกิจ ด้านต่าง ๆ ของบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมาย โดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของ หน่วยงาน พร้อมทั้งเผยแพร่หลักเกณฑ์ และระบบขั้นตอนต่าง ๆ แก่บุคลากร	1. มีการทบทวนและปรับปรุงคู่มือ ปฏิบัติงาน/บริการ และแนวปฏิบัติด้าน ธรรมาภิบาลเสร็จสิ้น 100% พร้อม เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัย บอร์ดประชาสัมพันธ์ และระบบสารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์ ให้บุคลากรทุกคนเข้าถึง ได้ง่าย
	ระดับหน่วยงาน					
	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	การเรียก รับ ของขวัญ ของกำนัล หรือผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อ/ ผู้รับบริการ ในการดำเนินงานตาม ภารกิจ	ระดับน้อย ●	ระดับน้อย ●		
	คณะเภสัชศาสตร์	การเรียก รับ สินบน หรือ ผลประโยชน์ จากผู้รับบริการ ในการดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน				
	กองกลาง	การเรียก รับ สินบน หรือ ผลประโยชน์ จากผู้รับบริการ ในการดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน				
	คณะรัฐศาสตร์และ สังคมศาสตร์	การเรียก รับ ผลประโยชน์จากผู้ มาติดต่องาน เพื่อแลกกับ				
	คณะวิศวกรรมศาสตร์	การอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ				
	สำนักงานอธิการบดีฯ	การเรียก รับ เงิน ทรัพย์สิน ของขวัญ ของกำนัล หรือ ผลประโยชน์ เพื่อเอื้อประโยชน์โดย มิชอบในกระบวนการประเมินผล การดำเนินงานของฝ่ายบริหาร				
					2. มีกระบวนการกำกับดูแลการใช้อำนาจ ตามตำแหน่งหน้าที่, การปฏิบัติงาน หรือ การให้บริการตามภารกิจของหน่วยงาน ตามคำสั่งของมหาวิทยาลัยและโครงสร้าง การบริหารงาน	2. ไม่พบข้อร้องเรียนหรือเหตุการณ์ที่เข้าข่าย การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือการ ปฏิบัติงานที่ นอกเหนือจากขอบเขต ที่โครงสร้างมหาวิทยาลัยกำหนด ตลอด ปีงบประมาณ
					3. จัดอบรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และคู่มือการให้บริการแก่บุคลากร เพื่อปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานและคู่มือ การให้บริการของแต่ละงานให้ชัดเจน	3. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ โดยมี บุคลากรสายสนับสนุนเข้าร่วมครบ ทุกหน่วยงาน (100%) ส่งผลให้ทุกงาน มีคู่มือการปฏิบัติงาน (SOP) ที่เป็นปัจจุบัน และชัดเจน

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานสภามหาวิทยาลัย พะเยา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ	การเรียก รับ ผลประโยชน์หรือ ของกำนัล จากการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจ เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่ผู้รับบริการ			4. มีช่องทางการร้องเรียนและประพฤติมิชอบ ของหน่วยงานและขององค์กร และเผยแพร่ แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4. มีการเปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนที่เข้าถึง ง่ายและปลอดภัย (เช่น ระบบออนไลน์, ตู้รับเรื่อง, สายตรง) และได้จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่สู่สาธารณะ
	โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย พะเยา	การรับสินบนเพื่อนำทรัพย์สินของ หน่วยงานไปใช้ประโยชน์แก่ บุคคลภายนอกและพวกพ้อง เช่น การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และการ ยืมครุภัณฑ์ เป็นต้น			5. มีระบบการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติ มิชอบ ซึ่งกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมาย โดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของ หน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงาน ส่วนกลางในการรวบรวมและรายงาน การจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและ ประพฤติมิชอบระดับองค์กรต่ออธิการบดี	5. จัดตั้งคณะทำงาน/หน่วยงานกลางในการ คัดกรอง สรุป และรายงานสถานะเรื่อง ร้องเรียนทุจริตเสนอต่ออธิการบดีตาม กรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีการ รักษาความลับของผู้ร้องเรียนอย่าง เคร่งครัด
	คณะศิลปศาสตร์	การรับผลประโยชน์เพื่อละเว้นการ ตรวจสอบหรือเอื้อประโยชน์ให้แก่ บุคคลที่กระทำผิด/หลบเลี่ยงการ รับโทษตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่กำหนด			6. กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต, มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส และมาตรการป้องกันการรับสินบน พร้อมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้บริหารของทุกหน่วยงานรณรงค์ และประกาศตนเป็นหน่วยงาน No gift Policy โดยมีการรายงานการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของทุก หน่วยงานต่อมหาวิทยาลัยและอธิการบดี ทุกปีงบประมาณ	6. ผู้บริหารทุกหน่วยงานร่วมประกาศ เจตนารมณ์ "No Gift Policy" อย่างพร้อม เพรียง และมีการรวบรวมรายงานการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดฯ ส่งไปยัง มหาวิทยาลัยครบถ้วน 100% ทุกปีงบประมาณ
	กองแผนงาน ศูนย์บริการเทคโนโลยี สารสนเทศฯ กองอาคารสถานที่ กองพัฒนาคุณภาพนิสิตฯ	การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ หรือการให้บริการแก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้รับบริการโดยไม่เสมอภาค เนื่องจากความสัมพันธ์หรือ ประโยชน์ส่วนตัว			7. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจ แก่บุคลากรด้านกฎหมายและแผนงาน ด้านป้องกันการทุจริต การรับสินบนหรือ ผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจ หน้าที่หรือการให้บริการตามภารกิจ รวมไปถึง การประพฤติตนทางจริยธรรมและ การดำเนินการทางวินัย	7. จัดกิจกรรมให้ความรู้เชิงรุก (เช่น กิจกรรม เสวนา หรือ KM Sharing) เรื่องการ ป้องกันการรับสินบนและผลประโยชน์ ทับซ้อน โดยมีบุคลากรเข้าร่วมและผ่าน การทดสอบความรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85
	คณะบริหารธุรกิจและนิเทศ ศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานสภามหาวิทยาลัย พะเยา กองกิจการนิสิต	การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ หรือการให้บริการแก่ผู้รับบริการ โดยไม่เสมอภาค เนื่องจากมี ความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์ ส่วนตัว				

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	คณะเกษตรศาสตร์และ ทรัพยากรธรรมชาติ คณะพลังงานและสิ่งแวดล้อม	การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เรียก รับ สิ้นบนจากผู้มารับบริการ เพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวก ในการให้บริการ/การ ดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน			8. มีการติดตามผลการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ, มาตรการส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใส และมาตรการป้องกันการ การรับสินบน ของหน่วยงาน รายงาน ต่อฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย	8. มีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ รอบ 6 เดือน และ 12 เดือน เสนอต่อฝ่าย บริหารของมหาวิทยาลัย เพื่อนำไป ปรับปรุงมาตรการให้เท่าทันสถานการณ์
	หน่วยตรวจสอบภายใน	การใช้อำนาจหน้าที่ แสวงหา ผลประโยชน์จากหน่วยรับตรวจ			9. กำหนดให้ทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย (UP ITA) ทุกปีงบประมาณ ซึ่งระบบดังกล่าว มีกระบวนการประเมินการรับรู้ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT), ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และ การเปิดเผยข้อมูล (OIT) ของทุกหน่วยงาน ภายในมหาวิทยาลัย ตามเกณฑ์ การประเมิน ITA ของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีการจัดอันดับการประเมินผล การประเมิน UP ITA ของหน่วยงานภายใน มหาวิทยาลัยประจำปี	9. ทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเข้าร่วม การประเมิน UP ITA ครบ 100% โดยมี ผลคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในเกณฑ์ "ผ่าน" หรือ "ดีเยี่ยม" ตามมาตรฐาน ป.ป.ช. และ มีการประกาศผลจัดอันดับเพื่อกระตุ้น การพัฒนา
	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย พะเยา	การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการ ดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน				
	กองคลัง	การใช้ช่องว่างของกฎ ระเบียบ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิ ชอบหรือกระทำทุจริต			10. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจ แก่บุคลากรด้านกฎหมายและแผนงาน ด้านป้องกันการทุจริต การรับสินบนหรือ ผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจ หน้าที่หรือการให้บริการตามภารกิจ รวมถึงการประพฤติตนทางจริยธรรม และการดำเนินการทางวินัย	10. พัฒนาหลักสูตรเรียนรู้ออนไลน์ (e-Learning) เรื่องจริยธรรมและการ ดำเนินการทางวินัย เพื่อให้บุคลากร สามารถเข้าเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยมีสถิติจำนวนผู้เข้าเรียนและได้ไป ประกาศนียบัตรเพิ่มขึ้น

แบบการวิเคราะห์และประเมินระดับความเสี่ยง (ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ)

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน

จากการดำเนินงานในกระบวนการ

(2) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ :

- ความเสี่ยงที่ (2.1) การให้หรือรับสินบนในกระบวนการอนุมัติงานวิจัย การประเมินผลโครงการวิจัย หรือการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย

หลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ระดับคะแนนความรุนแรง (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)
5	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 50	ชื่อเสียงองค์กรเสียหายร้ายแรง / ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 50.1 - 60	มีข้อร้องเรียนการทุจริต กระทบความน่าเชื่อถือในวงกว้างภายนอกองค์กร / อาจมีผลทางกฎหมายเบื้องต้น
3	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 60.1 - 70	มีข้อทักท้วงเรื่องความไม่โปร่งใส กระทบบ้าง แต่ควบคุมได้ ชื่อเสียงภายในลดลงเล็กน้อย ต้องชี้แจงแก้ไขภายในองค์กร ไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงภายนอก
2	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 70.1 - 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับหน่วยงาน
1	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านกระบวนการอนุมัติงานวิจัย/การประเมินผลโครงการวิจัย/ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการวิจัย เป็นไปตามกระบวนการ มากกว่าร้อยละ 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับบุคคล

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ (คะแนน 1-25)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2 = ความรุนแรงน้อย (สีเขียว)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12 = ความรุนแรงสูง (สีส้ม)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6 = ความรุนแรงปานกลาง (สีเหลือง)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25 = ความรุนแรงสูงมาก (สีแดง)

แบบการวิเคราะห์และประเมินระดับความเสี่ยง (ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ)

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานในกระบวนการ

(2) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ :

- ความเสี่ยงที่ (2.2) การให้หรือรับสินบนจากการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการ
ขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย

หลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ระดับคะแนนความรุนแรง (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)
5	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 50	ชื่อเสียงองค์กรเสียหายร้ายแรง / ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 50.1 - 60	มีข้อร้องเรียนการทุจริต กระทบความน่าเชื่อถือในวงกว้างภายนอกองค์กร / อาจมีผลทางกฎหมายเบื้องต้น
3	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 60.1 - 70	มีข้อทักท้วงเรื่องความไม่โปร่งใส กระทบบ้าง แต่ควบคุมได้ ชื่อเสียงภายในลดลงเล็กน้อย ต้องชี้แจงแก้ไขภายในองค์กร ไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงภายนอก
2	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 70.1 - 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับหน่วยงาน
1	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการให้บริการขอใช้พื้นที่หรืออาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นไปตามกระบวนการ มากกว่าร้อยละ 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับบุคคล

แบบการวิเคราะห์และประเมินระดับความเสี่ยง (ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ)

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานในกระบวนการ
(2) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ :

- ความเสี่ยงที่ (2.3) การให้หรือรับ ของขวัญ ของกำนัล หรือสินบน จากผู้รับบริการ เพื่อแลกกับ ความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงานหรือให้บริการตามภารกิจของหน่วยงาน

หลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ระดับคะแนนความรุนแรง (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)
5	ผลการประเมินคะแนนรายเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60 คะแนน	มีบุคลากรของมหาวิทยาลัย กระทำผิดวินัยร้ายแรง
4	ผลการประเมินคะแนนรายเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ระหว่าง 60.1 – 70 คะแนน	มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือการให้บริการตามภารกิจ ระดับองค์กร
3	ผลการประเมินคะแนนรายเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ระหว่าง 70.1 - 80 คะแนน	มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือการให้บริการตามภารกิจ ระดับหน่วยงาน
2	ผลการประเมินคะแนนรายเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ระหว่าง 80.1 - 90 คะแนน	มีเรื่องร้องเรียนทั่วไป ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือการให้บริการตามภารกิจ ระดับหน่วยงาน
1	ผลการประเมินคะแนนรายเครื่องมือ IIT หรือ EIT ตามเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มากกว่า 90 คะแนน	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือการให้บริการตามภารกิจ ระดับบุคคล

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ (คะแนน 1-25)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2 = ความรุนแรงน้อย (สีเขียว)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12 = ความรุนแรงสูง (สีส้ม)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6 = ความรุนแรงปานกลาง (สีเหลือง)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25 = ความรุนแรงสูงมาก (สีแดง)

กระบวนงานที่ 3	รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย	5. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล
กลยุทธ์มหาวิทยาลัย	3. ส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์	5.2 บริหารงานที่ทันสมัย มีธรรมาภิบาล และความโปร่งใสอย่างยั่งยืน
ประเภทความเสี่ยง	ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กรและธรรมาภิบาล (Reputation and Good Governance Risks : G)
ดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (KRI)	1. จำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัย ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน 2. พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยในปีปัจจุบัน มากกว่าร้อยละ 50
ระยะเวลาดำเนินการ	1 ตุลาคม พ.ศ. 2567 – 30 กันยายน พ.ศ. 2568

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	ระดับมหาวิทยาลัย					
3.1	มหาวิทยาลัยพะเยา	การให้หรือรับสินบนเพื่อโอกาสพิเศษหรือกำหนดเงื่อนไข/คุณลักษณะเฉพาะในขั้นตอนการจัดทำหรืออนุมัติ TOR ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้าง	2X1=2 (ระดับน้อย) ●	1X1=1 (ระดับน้อย) ●	1. กำหนดหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อควบคุมและติดตามให้ผู้มีอำนาจและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามขั้นตอนและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวง การคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด 2. ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน โดยเผยแพร่หรือจัดอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง	1. มีการออกประกาศ/ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรองรับ พรบ.จัดซื้อจัดจ้างฯ โดยผลการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน ไม่พบข้อผิดพลาดร้ายแรงหรือการปฏิบัติที่ขัดต่อระเบียบกระทรวงการคลังตลอดปีงบประมาณ 2. ดำเนินการปรับปรุง "คู่มือการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ" เป็นฉบับปัจจุบัน 100% พร้อมจัดทำในรูปแบบ e-Book เผยแพร่บนเครือข่ายภายใน และจัดอภิปรายชี้แจงจุดสำคัญให้เจ้าหน้าที่พัสดุทุกคน
	ระดับหน่วยงาน					
	กองแผนงาน	การกำหนดคุณลักษณะของพัสดุ	ระดับปานกลาง	ระดับน้อย		
	ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศฯ	ครุภัณฑ์ที่จะจัดหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเอื้อประโยชน์แก่ผู้จัดหารายใดรายหนึ่ง	●	●		
	คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์					
	คณะวิศวกรรมศาสตร์					
	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ					
	กองอาคารสถานที่					
	กองบริหารงานวิจัย					
	คณะศิลปศาสตร์					

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	<div style="display: flex; flex-direction: column;"> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">หน่วยตรวจสอบภายใน</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">กองกลาง</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะทันตแพทยศาสตร์</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะเทคโนโลยีสารสนเทศฯ</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">สำนักงานอธิการบดีฯ</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะนิติศาสตร์</div> <div style="padding: 2px;">โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยพะเยา</div> </div>	ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเลือกจัดซื้อจัดจ้างพัสดุเจาะจงกับผู้ประกอบการที่สนิท หรือเป็นเครือญาติ	ระดับน้อย ●	ระดับน้อย ●	<p>3. กำหนดให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลแผนการจัดซื้อจัดจ้าง/แผนการบริหารพัสดุประจำปีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดผ่านเว็บไซต์ของหลักของหน่วยงาน</p> <p>4. หัวหน้างานของแต่ละงานกำกับติดตามให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานตามขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะการกำหนด จัดทำหรืออนุมัติ TOR ให้รัดกุมและเหมาะสมกับพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมุ่งเลือกวิธีการที่ได้มาซึ่งพัสดุโดยเน้นประโยชน์ และความคุ้มค่าเป็นหลัก และมีความโปร่งใสไม่เอื้อประโยชน์แก่ผู้จัดหารายใดรายหนึ่ง</p> <p>5. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา TOR หลายฝ่าย เพื่อตรวจรับพัสดุให้เหมาะสมกับพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ได้รับอนุมัติให้จัดหา</p> <p>6. ส่วนงานพัสดุของหน่วยงานและส่วนกลางกำกับ และตรวจสอบกระบวนการในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การประกาศแผนการจัดซื้อจัดจ้าง, การจัดทำรายงานขอซื้อ ขอจ้าง, การตรวจรับพัสดุ และการจำหน่ายพัสดุการเผยแพร่ TOR,</p>	<p>3. ทุกหน่วยงานย่อยดำเนินการเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีบนเว็บไซต์หลักของหน่วยงานและระบบของกรมบัญชีกลาง (e-GP) ครบถ้วน ทันตามกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อความโปร่งใส</p> <p>4. มีระบบกลั่นกรองการร่าง TOR โดยหัวหน้างาน เพื่อตรวจสอบความคุ้มค่า (Value for Money) ส่งผลให้การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะเป็นไปตามมาตรฐานกลาง ไม่พบการอุทธรณ์เรื่องการลือคสเปกจากผู้ประกอบการ</p> <p>5. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา TOR และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่เป็นอิสระและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในพัสดุนั้นๆ จากหลากหลายภาคส่วน เข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส</p> <p>6. งานพัสดุกลางมีระบบ "Checklist ตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง" ควบคุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มประกาศแผนจนถึงการประกาศผลผู้ชนะ โดยกระบวนการทั้งหมดดำเนินการผ่านระบบ e-GP สอดคล้องตามกฎหมาย 100%</p>
	<div style="display: flex; flex-direction: column;"> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะบริหารธุรกิจและนิติศาสตร์</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะพยาบาลศาสตร์</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">กองกิจการนิสิต</div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">คณะสหเวชศาสตร์</div> <div style="padding: 2px;">วิทยาลัยการจัดการ</div> </div>	ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ หรือผู้เกี่ยวข้องเรียก รับ สินค้าในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	ระดับน้อย ●	ระดับน้อย ●		

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>การยื่นซอง, การประกาศผล ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>7. การจัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์, กำหนดการตรวจสอบรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้างโดยมีขั้นตอนการอนุมัติเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากผู้ขอจัดหา ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ หัวหน้างาน เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการปฏิบัติงานอย่างไม่โปร่งใส</p> <p>8. สร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>9. มีช่องทางการร้องเรียนและประพฤติมิชอบของหน่วยงานและขององค์กร และเผยแพร่แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>10. มีระบบการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมายโดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานส่วนกลางในการรวบรวมและรายงานการจัดการเรื่องร้องเรียนการ</p>	<p>7. เปิดใช้งานระบบบัญชีวัสดุและครุภัณฑ์ออนไลน์ (Digital Asset Management) มีการอนุมัติเบิกจ่ายเป็นลำดับขั้นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ผู้ขอ -> พัสดู -> หัวหน้างาน) ช่วยให้ตรวจสอบยอดคงคลังได้แบบ Real-time</p> <p>8. จัดโครงการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่พัสดุและผู้เกี่ยวข้อง (เช่น กิจกรรมคลินิกพัสดุดอปข้อหาเรือ) เป็นประจำทุกไตรมาส ส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินการกระบวนการจัดหาพัสดुरวดเร็วขึ้นและลดข้อผิดพลาด</p> <p>9. เปิดใช้งานช่องทางรับเรื่องร้องเรียนการประพฤติมิชอบทั้งในรูปแบบออนไลน์ (ร้องเรียนผ่านเว็บ) และออฟไลน์ (ผู้รับเรื่อง) พร้อมทำป้ายประชาสัมพันธ์/คิวอาร์โค้ด ติดตั้งในจุดบริการประชาชนและหน่วยงานภายใน</p> <p>10. จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีเรื่องร้องเรียน โดยมีหน่วยงานตรวจสอบกลางทำหน้าที่รวบรวม สรุปข้อมูล และรายงานสถานะการจัดการเรื่องร้องเรียนตรงต่ออธิการบดีอย่างเป็นระบบทุกเดือน</p>

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>ทุจริตและประพฤติมิชอบระดับองค์กรต่อ อธิการบดี</p> <p>11. กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันการ การทุจริต, มาตรการส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใส และมาตรการป้องกัน การรับสินบน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ ผู้บริหารของทุกหน่วยงานรณรงค์และ ประกาศตนเป็นหน่วยงาน No gift Policy โดยมีการรายงานการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยาของทุกหน่วยงาน ต่อมหาวิทยาลัยและอธิการบดี ทุกปีงบประมาณ</p> <p>12. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจ แก่บุคลากรด้านกฎหมายและแผนงาน ด้านป้องกันการทุจริต การรับสินบนหรือ ผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจ หน้าที่หรือการให้บริการตามภารกิจ รวมถึงการประพฤติตนทางจริยธรรม และการดำเนินการทางวินัย</p>	<p>11. มหาวิทยาลัยขับเคลื่อนแผนป้องกัน ทุจริตฯ สู่การปฏิบัติจริง โดยผู้บริหารทุก ระดับประกาศนโยบาย "No Gift Policy" ร่วมกัน และหน่วยงานส่งแบบรายงาน การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดฯ ครบ 100% ทุกปีงบประมาณ</p> <p>12. จัดกิจกรรมอบรมหลักสูตร "ความ รับผิดชอบทางวินัยและการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน" ให้แก่บุคลากร โดยเน้นกรณีศึกษา (Case Study) จากเรื่องจริง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง</p>

แบบการวิเคราะห์และประเมินระดับความเสี่ยง (ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ)

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานในกระบวนการ
(3) การจัดซื้อจัดจ้าง :

- ความเสี่ยงที่ (3.1) การให้หรือรับสินบนเพื่อล่อลวงหรือกำหนดเงื่อนไข/คุณลักษณะเฉพาะในขั้นตอนการจัดทำหรืออนุมัติ TOR ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้าง

หลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ระดับคะแนนความรุนแรง (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)
5	พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/ การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย มากกว่าร้อยละ 75	ชื่อเสียงองค์กรเสียหายร้ายแรง / ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/ การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างร้อยละ 50.1 - 75	มีข้อร้องเรียนการทุจริต กระทบความน่าเชื่อถือในวงกว้างภายนอกองค์กร / อาจมีผลทางกฎหมายเบื้องต้น
3	พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/ การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างร้อยละ 25.1 - 50	มีข้อทักท้วงเรื่องความไม่โปร่งใส กระทบบ้าง แต่ควบคุมได้ ชื่อเสียงภายในลดลงเล็กน้อย ต้องชี้แจงแก้ไขภายในองค์กร ไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงภายนอก
2	พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/ การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างร้อยละ 10.1 - 25	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับหน่วยงาน
1	พบข้อตรวจพบในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/ การจัดทำและอนุมัติ TOR ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย น้อยกว่าร้อยละ 10	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับบุคคล

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ (คะแนน 1-25)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2 = ความรุนแรงน้อย (สีเขียว)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12 = ความรุนแรงสูง (สีส้ม)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6 = ความรุนแรงปานกลาง (สีเหลือง)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25 = ความรุนแรงสูงมาก (สีแดง)

กระบวนการที่ 4	รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานด้านการบริหารงานบุคคล
ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย	5. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล
กลยุทธ์มหาวิทยาลัย	3. ส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์	5.2 บริหารงานที่ทันสมัย มีธรรมาภิบาล และความโปร่งใอย่างยั่งยืน 5.3 มีผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาที่ดีและมีประสิทธิภาพ (Good Performance Management and Development)
ประเภทความเสี่ยง	ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กรและธรรมาภิบาล (Reputation and Good Governance Risks : G)
ดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (KRI)	1. จำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานในกระบวนการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน 2. ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 60
ระยะเวลาดำเนินการ	1 ตุลาคม พ.ศ. 2567 – 30 กันยายน พ.ศ. 2568

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	ระดับมหาวิทยาลัย					
4.1	มหาวิทยาลัยพะเยา	การให้ หรือรับสินบนเพื่อเอื้อผลประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น	2X1=2 (ระดับน้อย) ●	1X1=1 (ระดับน้อย) ●	1. กำหนดและปรับปรุง กฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัย และกระบวนการเพื่อควบคุมการการบริหารงานบุคคล เช่น การสรรหาบุคลากร, การสอบคัดเลือก, การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรตามมาตรฐานการกำหนดระดับตำแหน่ง และการแต่งตั้งพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น, การประเมินผลการปฏิบัติงาน, การพัฒนาศักยภาพบุคลากร, การพิจารณาเงินเดือน และการจัดสวัสดิการ โดยมีการกำกับติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมายโดย	1. มีการทบทวน ปรับปรุง และออกประกาศหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับกฎหมายปัจจุบัน 100% พร้อมจัดทำระบบสารสนเทศเผยแพร่ขั้นตอนอย่างโปร่งใส ส่งผลให้กระบวนการสรรหาและแต่งตั้งไม่มีข้อร้องเรียนเรื่องความไม่เป็นธรรม
	ระดับหน่วยงาน					
	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศฯ	การเรียกหรือรับสินบนในกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดี ความชอบประจำปี เพื่อเป็นคุณแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม	ระดับน้อย ●	ระดับน้อย ●		
	คณะเภสัชศาสตร์					
	โรงเรียนสาธิตฯ					
	คณะพยาบาลศาสตร์					
	กองบริหารงานวิจัย					
	สภาพนักงานฯ					

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
	กองแผนงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ กองกิจการนิสิต กองอาคารสถานที่ ศูนย์บริการเทคโนโลยีฯ	การเรียกรับสินบน/ผลประโยชน์ ในกระบวนการบริหารงานบุคคล หรือส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่ เป็นธรรม			คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร หน่วยงาน พร้อมทั้งเผยแพร่ หลักเกณฑ์และระบบขั้นตอนต่าง ๆ แก่บุคลากร ทราบอย่างทั่วถึง 2. มีการจัดทำ แผนพัฒนาบุคลากรของ แต่ละหน่วยงาน, Job Description และ แผน พัฒนา ราย บุ ค ค ล (Individual Development Plan), ตามนโยบายและทิศทางการบริหาร และพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าใน สายงาน, การสนับสนุนทุน, การบริการ สังคมกับการขอตำแหน่งทางวิชาการ, การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการ พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานประจำปีตามมาตรฐาน ที่กำหนด	2. บุ ค ล าก ร ทุ ก คน (100%) มี Job Description และแผนพัฒนารายบุคคล (IDP) ที่สอดคล้องกับทิศทางมหาวิทยาลัย มีการจัดสรรทุนวิจัย/ทุนพัฒนาอย่าง ทั่วถึง และสถิติการลาออกลดลงจากการ ส่งเสริมสวัสดิการและสุขภาพที่ดี
	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้	การเรียกรับผลประโยชน์ในการ บริหารงานบุคคลเพื่อช่วยเหลือ หรือสนับสนุนบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยไม่เป็นธรรม				
	โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย พะเยา	การประเมินผลการเลื่อนขั้นเงินเดือน , การดำเนินการทางวินัยของ บุคลากรไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรม โดยเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง				
	สำนักงานสภามหาวิทยาลัยฯ	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านบุคคลอาจ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือ รับสินบน				
	กองทรัพย์สิน	เจ้าหน้าที่ เรียกรับ สินบนใน กระบวนการบริหารงานบุคคล			3. กำหนดกระบวนการในการประเมินผล การปฏิบัติงาน, การวิเคราะห์ค่างาน เพื่อเสนอขอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง สูงขึ้นตามหลักเกณฑ์ ซึ่งต้องผ่านการ พิจารณาจากผู้ บั ง คั บ บั ญ ุ ช า , คณะกรรมการประเมินค่างาน, คณะกรรมการบริหารงานบุคคล และ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ตามขั้นตอนของหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3. ดำเนินการวิเคราะห์ค่างานและ ประเมินผลการปฏิบัติงานผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ กลั่นกรองโดย คณะกรรมการประเมินค่างาน คณะกรรมการบริหารงานบุคคล และ ก.บ.ม. ตามลำดับอย่างเคร่งครัด ได้รับ การอนุมัติตำแหน่งที่สูงขึ้นตามกรอบ เวลา

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>4. มีระบบในการอุทธรณ์และร้องทุกข์ตามแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย</p> <p>5. มีระบบการประเมิน/ร้องเรียนอาจารย์ในระบบบริการการศึกษา (Reg) พร้อมทั้งมีการวิพากษ์ผลการจัดการเรียนการสอน</p> <p>6. มีการจัดตั้งคณะกรรมการจรรยาบรรณและคุณธรรมของบุคลากรมหาวิทยาลัยเพื่อสอดส่องดูแลกลไกการบังคับใช้ระบบและการปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนด</p> <p>7. มีช่องทางร้องเรียนและประพฤติมิชอบของหน่วยงานและขององค์กร และเผยแพร่แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทราบ</p>	<p>4. มีกลไกรับและพิจารณาเรื่องอุทธรณ์/ร้องทุกข์ที่เป็นอิสระ ได้มาตรฐานตามระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยมีกระบวนการสืบสวนข้อเท็จจริงที่รวดเร็วเป็นธรรม และมีการแจ้งผลกลับไปยังผู้นำนุทธรณ์อย่างชัดเจน</p> <p>5. นักศึกษาร่วมประเมินการสอนของอาจารย์ผ่านระบบ Reg ครบทุกรายวิชา (100%) และทุกคณะมีการนำผลคะแนนพร้อมข้อเสนอแนะเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อวิพากษ์และพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป</p> <p>6. คณะกรรมการจรรยาบรรณและคุณธรรมฯ ปฏิบัติหน้าที่เชิงรุก มีการสอดส่อง ดูแล และให้คำปรึกษาด้านจริยธรรมแก่บุคลากร โดยไม่มีกรณีการละเมิดจรรยาบรรณร้ายแรง หรือหากมีได้รับการแก้ไขเชิงวินัยอย่างเด็ดขาดและเป็นธรรม</p> <p>7. เปิดใช้งานและประชาสัมพันธ์ช่องทางร้องเรียนพฤติ มิชอบอย่างหลากหลาย (Online, ตู้รับเรื่อง, Hotline) พร้อมจัดทำคู่มือการใช้งานช่องทางร้องเรียนเผยแพร่แก่บุคลากรและประชาชนภายนอกทราบอย่างทั่วถึง</p>

ที่	ผู้รับผิดชอบ	ชื่อความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (รอบแผน)	ระดับความเสี่ยง (รอบ 12 เดือน)	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินงาน
					<p>8. มีระบบการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมายโดยคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานส่วนกลางในการรวบรวมและรายงานการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบระดับองค์กรต่ออธิการบดี</p> <p>9. กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต, มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส และมาตรการป้องกันการรับสินบน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารของทุกหน่วยงานรณรงค์และประกาศตนเป็นหน่วยงาน No gift Policy โดยมีการรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของทุกหน่วยงานต่อมหาวิทยาลัยและอธิการบดีทุกปีงบประมาณ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรด้านกฎหมายและแผนงานด้านป้องกันการทุจริต การรับสินบนหรือผลประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อำนาจหน้าที่หรือการให้บริการตามภารกิจ รวมไปถึงการประพฤติตนทางจริยธรรมและการดำเนินการทางวินัย</p>	<p>8. จัดตั้งระบบหน่วยงานส่วนกลาง (เช่น กองกฎหมาย/หน่วยงานตรวจสอบภายใน) ทำหน้าที่รวบรวม จำแนก และจัดทำรายงานสรุปสถานะการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตเสนอตรงต่ออธิการบดีเป็นประจำตามรอบเวลา</p> <p>9. ผู้บริหารทุกหน่วยงานร่วมประกาศนโยบาย "No Gift Policy" และส่งรายงานการรับทรัพย์สินฯ ครบถ้วน 100% พร้อมทั้งจัดกิจกรรมสัมมนา/อบรมสร้างความตระหนักรู้ด้านวินัยและกฎหมายป้องกันการรับสินบน มีบุคลากรเข้าร่วมบรรลุตามเป้าหมาย</p>

แบบการวิเคราะห์และประเมินระดับความเสี่ยง (ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ)

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานในกระบวนการ
(4) การบริหารงานบุคคล :

- ความเสี่ยงที่ (4.1) การให้หรือรับสินบนเพื่อเอื้อผลประโยชน์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

หลักเกณฑ์การประเมินระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ระดับคะแนนความรุนแรง (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)	ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact : I) (ระดับ 1-5 จากน้อยไปมากตามลำดับ)
5	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ น้อยกว่าร้อยละ 50	ชื่อเสียงองค์กรเสียหายร้ายแรง / ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 50.1 - 60	มีข้อร้องเรียนการทุจริต กระทบความน่าเชื่อถือในวงกว้างภายนอกองค์กร / อาจมีผลทางกฎหมายเบื้องต้น
3	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 60.1 - 70	มีข้อทักท้วงเรื่องความไม่โปร่งใส กระทบบ้าง แต่ควบคุมได้ ชื่อเสียงภายในลดลงเล็กน้อย ต้องชี้แจงแก้ไขภายในองค์กร ไม่ส่งผลต่อชื่อเสียงภายนอก
2	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ ระหว่างร้อยละ 70.1 - 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับหน่วยงาน
1	ผลสำรวจการดำเนินงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นไปตามกระบวนการ มากกว่าร้อยละ 80	มีเพียงข้อติชมหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ระดับบุคคล

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบ (คะแนน 1-25)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 1-2 = ความรุนแรงน้อย (สีเขียว)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 7-12 = ความรุนแรงสูง (สีส้ม)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 3-6 = ความรุนแรงปานกลาง (สีเหลือง)

ระดับความเสี่ยง คะแนน 13-25 = ความรุนแรงสูงมาก (สีแดง)

ส่วนที่ 6 เอกสารอ้างอิง

- กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.), คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, พฤศจิกายน 2567, หน้า 1 - 19
- คณะกรรมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.), คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ITA Manual 2026), ปี พ.ศ. 2569, หน้า 75
- งานแผนยุทธศาสตร์ กองแผนงาน, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ระยะ 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2572), หน้า 3, 4, 9, 15, 42, 43 และ 44.

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO